

АНОТАЦІЇ

СУХОМЛИНСЬКА Ольга Василівна. ТВОРЧИСТЬ СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ОБ'ЄКТ КРИТИКИ: ТОДІ І НИНІ

В статті розглядається творчість Василя Сухомлинського через аналіз феномену критики як одного з факторів розвитку науки, складовою якої виступає опонентське коло, тобто науковці, які надають оцінні характеристики висловлюваним ідеям.

Через опонентське коло представлена прижиттєва критика Сухомлинського, характерною особливістю якої є відгуки на твори, що тільки-но з'явилися. Аналізується таке поширене радянське явище як редакційна критика на твір, який офіційна педагогіка не хотіла бачити опублікованим або ж змушувала автора вносити зміни переважно політико-ідеологічного характеру, а також ті, що торкалися сутності поглядів Сухомлинського: самоцінності розвитку особистості, інший погляд на колектив, пропонування методик виховного впливу, що спиралися на ідеї вільного розвитку дитини, єдність людини і природи («Серце віддаю дітям»), «Павлівська середня школа»).

Встановлено, що посмертна критика Сухомлинського стала продовженням прижиттєвої критики його ідей, але стосувалася усієї його творчості й носила характер заперечення ідеї людяності, загальнолюдських цінностей з позиції класової, догматично-офіційної педагогіки, при цьому для аргументації опонентами використовувалася така постать як Макаренко. Розкрито, як у незалежній Україні критикуються ідеалістичні й романтико-утопічні ідеї педагога в контексті негативного ставлення до всього радянського періоду.

В статті доводиться, що в радянській період Сухомлинський отримував критику від ідеологів – догматиків від педагогіки, а в пострадянській – від радикально і пронаціонально налаштованих освітян.

Аналіз критики ідей Сухомлинського надав можливість прослідкувати, як в надрах однієї педагогічної парадигми зароджується новий дискурс, який допомагає зрозуміти розвиток науки, надає можливість її побачити не однолінійно і спрощено, а диференційовано і багатовекторно, що в цілому сприяє як поглибленому вивченню Сухомлинського, його перепрочитанню, так і усвідомленню того шляху, яким розвивається вітчизняна педагогічна наука.

Ключові слова: *В. Сухомлинський, критика, опонентське коло, виховання, монографії, А. Макаренко, колектив, особистість, гуманізм, рецензія, редакторський висновок, боротьба, виховний ідеал, сприйняття, розвиток, полеміка, діалог.*

СУХОМЛИНСКАЯ Ольга Васильевна. ТВОРЧЕСТВО СУХОМЛИНСКОГО КАК ОБЪЕКТ КРИТИКИ: ТОГДА И СЕЙЧАС

В статье рассматривается творчество Василия Сухомлинского через анализ феномена критики как одного из факторов развития науки, составной частью которой выступает опонентське круг, то есть ученые, которые предоставляют оценочные характеристики выражаемым идеям.

Через опонентське круг представлена прижизненная критика Сухомлинского, характерной особенностью которой является отзывы на произведения, только появлялись. Анализируется такое распространенное советское явление как редакционная критика в произведение, официальная педагогика не хотела видеть опубликованным или змушувала автора вносить изменения преимущественно политико-идеологического характера, а также те, что касались сущности взглядов Сухомлинского: самоценности развития личности, иной взгляд на коллектив, предложение методик воспитательного воздействия, опирались на идеи свободного развития ребенка, единство человека и природы («Сердце отдаю детям»), «Павловская средняя школа»).

Установлено, что посмертная критика Сухомлинского стала продолжением прижизненной критике его идей, но касалась всего его творчества и носила характер отрицания идеи человечности, общечеловеческих ценностей с позиции классової, догматически официальной педагогике, при этом для аргументации оппонентами использовалась такая фигура как Макаренко. Раскрыто, как в независимой Украине критикуются идеалистические и романтико-утопические идеи педагога в контексте негативного отношения ко всему советского периода.

В статье доказывается, что в советский период Сухомлинский получал критику от идеологов – догматиков от педагогике, а в постсоветское – от радикально и о национальном настроенных педагогов.

Анализ критики идей Сухомлинского представил возможность проследить, как в недрах одной педагогической парадигмы зарождается новый дискурс, который помогает понять развитие науки, дает возможность ее увидеть не однолинейно и упрощенно, а дифференцированно и многовекторно, что в целом способствует как углубленному изучению Сухомлинского, его перепрочитание, так и осознанию того пути, по которому развивается отечественная педагогическая наука.

Ключевые слова: *В. Сухомлинский, критика, опонентське круг, воспитания, монографии, А. Макаренко, коллектив, личность, гуманизм, рецензия, редакторский вывод, борьба, воспитательный идеал, восприятия, развитие, полеміка, діалог.*

SUKHOMLYNSKA Olga Vasyivna. SUKHOMLYNSKY'S WORK AS AN OBJECT OF CRITICISM: PRESENT AND PAST

The article deals with Vasyl Sukhomlynsky's work through analysis of the phenomenon of criticism as one of the factors of development of science. One component of these factors is an oppositional circle, that is, scientists who criticize the expressed ideas.

Sukhomlynsky's lifetime criticism is presented through oppositional circle; its main feature is a response to his works that had just appeared. Editorial criticism of a certain work was a widespread Soviet phenomenon. Official pedagogy did not want to publish this work or it forced the author to make mainly political and ideological changes. Moreover, the following Sukhomlynsky's views were criticized: the self-worth of personal development, a different understanding of the collective, new educational methods based on the idea of free development as well as the unity of human and nature («My Heart I Give to Children» and «Pavlysh Secondary School»).

It was found that Sukhomlynsky's posthumous criticism continued the lifetime criticism of his ideas, but concerned with all his work. This criticism provided the negation of the ideas of humanism, humanity, universal values from the standpoint of class and dogmatically-formal pedagogy. At the same time, a figure of Makarenko was used for the argumentation of opponents. In addition, the article presents how Sukhomlynsky's idealistic and romantic-utopian ideas were criticized in independent Ukraine in the context of negative attitudes towards the entire Soviet period.

The article shows that in the Soviet period Sukhomlynsky was criticized by the ideologists (dogmatists of pedagogy), then in post-Soviet Ukraine he was criticized by radical and national-oriented educators.

Analysis of Sukhomlynsky's criticism shows how a new discourse, which helps to realize the development of science, has been emerged within one pedagogical paradigm. This makes it possible to understand this process not unilaterally, but rather complicated and multidirectional. In summary, this research will contribute to an in-depth study of Sukhomlynsky and re-reading of his works, as well as to the awareness about the way how domestic pedagogical science have been developed.

Keywords: *V. Sukhomlynsky, criticism, oppositional circle, education, monographs, A. Makarenko, collective, personality, humanism, review, editorial conclusion, educational ideal, perception, development, polemics, dialogue.*

САВЧЕНКО Олександра Яківна. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ДІАЛОГ З В. О. СУХОМЛІНСЬКИМ

Розглянуто положення педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в контексті проблем модернізації сучасної початкової освіти; обґрунтовано спільність цілей і цінностей організації освітнього процесу: методологія особистісно зорієнтованого навчання, базовими принципами якого є гуманізація, дитиноцентризм, природовідповідність. На основі інтеграції тривалого теоретичного дослідження і цілеспрямованих змін шкільної практики видатний педагог розробив гуманну інноваційну систему всебічного розвитку дітей з різними інтелектуальними і фізичними можливостями.

Ключові слова: *педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського, початкова освіта, нова українська школа, всебічний розвиток дитини.*

САВЧЕНКО Александра Яковлевна. МОДЕРНИЗАЦИЯ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ДИАЛОГ С В. А. СУХОМЛИНСКИМ

Рассмотрены положения педагогического наследия В. А. Сухомлинского в контексте проблем модернизации современного начального образования; обоснована общность целей и ценностей организации образовательного процесса: методология личностно ориентированного обучения, базовыми принципами которой являются гуманизация, центрация на потребностях ребенка, природосообразность всех составляющих обучения. На основе интеграции длительного теоретического исследования и целенаправленных изменений школьной практики выдающийся педагог создал гуманную инновационную систему всестороннего развития детей с разными интеллектуальными способностями и физическими возможностями.

Ключевые слова: *педагогические идеи В. А. Сухомлинского, начальное образование, новая украинская школа, всестороннее развитие ребенка.*

SAVCHENKO Alexandra Yakovlevna. MODERNIZATION OF INITIAL EDUCATION: A DIALOGUE WITH V. O. SUKHOMLYNSKY

The position of V.O. Sukhomlynsky's pedagogical heritage in the context of the problems of modernization of modern elementary education is considered; the commonality of goals and values of organization of educational process is substantiated: methodology of personally oriented education, the basic principles of which are humanization, child center, natural correspondence.

Comprehensive study of the world of childhood and the individual of each child scientist considered a prerequisite for a successful, comfortable school; sources of knowledge about children is a careful observation of their interaction with the world of nature, people; family relationships, health status; communication with a teacher, attitude to work, creativity, beauty.

The problem of constructing the content of teaching V. O. Sukhomlynsky covered comprehensively: on methodological, didactic, methodological and managerial positions. The scientist disclosed the contribution of each subject to the general education of students, substantiated the need for their interconnection in the process of forming the culture of thinking, speech, education of the world, the ability to study, to create.

In the context of the introduction of a competent approach, the views of the scientist on the interconnection of knowledge and skills, the need to highlight the «knots» of knowledge that should be firmly mastered and able to apply in

practice should be emphasized in the results of learning; obligatory skills determined by Sukhomlinsky, coherent with the list of basic skills that belong to the results of Nursery. The emphasis is on the writings of the scientist, which reveals the essence and means of educating an environmentally educated and responsible citizen; they also include the great literary heritage of V.O. Sukhomlinsky, which is widely used in modern elementary school.

Innovative forms of teaching at Pavlyshchy school («School of joy», «300 lessons of thinking in nature», «Traveling to sources of speech and thought», etc.) are implemented in modern elementary school, is an example of integrated lessons, methods of forming children's research skills.

Modernization of modern elementary education involves the activity of children in a diverse developmental environment. Pavlovsk school, the experience of which the teacher covered in many works, was an example of creating and expedient use of a «school town» (a combination of educational, natural, industrial, social environments).

The innovative approach to controlling and evaluating the results of student work is developed by V. O. Sukhomlinsky in the form of humane and developmental content; the teacher advised, first of all, to provide a motivational assessment function, support the student's efforts, take into account the peculiarities of his individual development, readiness for work.

On the basis of the integration of long-term theoretical research and purposeful changes in school practice, an outstanding teacher developed a humane, innovative system of comprehensive development of children with different intellectual and physical abilities.

Key words: V. O. Sukhomlinsky's pedagogical ideas, elementary education, new Ukrainian school, comprehensive development of the child.

АНИСИМОВ Николай Викторович. НАГЛЯДНОСТЬ В НАСЛЕДИИ В. А. СУХОМЛИНСЬКОГО И ЕЕ ПРИМЕНЕНИЕ В ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье рассматриваются вопросы необходимости и возможности использования наглядного процесса обучения сложных электро- и радиотехнических профессий при выполнении лабораторных работ и вычислительных операций. Для усиления наглядности в процессе обучения и воздействия на зрительные анализаторы учащегося применяется цветовая гама проводов, электрических приборов, панелей унифицированного лабораторного оборудования и других элементов в физической модели и электронной версии этого оборудования.

Ключевые слова: лабораторные работы, принцип наглядности, физическое моделирование, электронное моделирование, унифицированное лабораторное оборудование.

АНИСИМОВ Микола Вікторович. НАОЧНІСТЬ У СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглядаються питання необхідності та можливості використання наочного процесу навчання складних електро- і радіотехнічних професій при виконанні лабораторних робіт і обчислювальних операцій. Для посилення наочності в процесі навчання і впливу на зорові аналізатори учня застосовується кольорова гама проводів, електричних приладів, панелей уніфікованого лабораторного обладнання та інших елементів у фізичній моделі та електронній версії цього обладнання.

Ключові слова: лабораторні роботи, принцип наочності, фізичне моделювання, електронне моделювання, уніфіковане лабораторне обладнання.

ANISIMOV Mykola Viktorovich. PRESENTATION IN THE HERITAGE OF CENTURY V. A. SUKHOMLINSKY AND ITS APPLICATION IN THE PROFESSIONAL TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

In article questions of necessity and possibility of use of evident process of training difficult electro-and radio engineering trades are considered at performance of laboratory works and computing operations. To strengthening of presentation in the course of training and influence on visual analyzers of the pupil it is applied colour din of wires, electric devices, panels of the unified labware and other elements in physical model and the electronic version of this equipment.

To the problems of presentation during training much attention is paid. First, it is connected that physiologically our organism is constructed in such a manner that the largest volume of the information is perceived by visual analysers (up to 82%). Application of the means of presentation requires a big scientific and pedagogical readiness of the teacher, knowledge of psychology of the child, teenager trainee, knowledge of process of taking possession of that knowledge.

One of the most important situations which underlie the organisation of process of training, there is presentation principle. J. A. Komenskij named his «gold rule» of didactics, according to which in training it is necessary to use all sense organs of the person. He noted that «if we are going to spread in trainee true and reliable knowledges, then we should aspire to teach in general to all through personal observation and sensual presentation».

The presentation principle is one of the most known and intuitively clear principles of the training, used with ancient times. The natural substantiation of the given principle is received rather recently. At the heart of it the following strictly fixed scientific laws lay: sense organs of the person possess different sensitivity to external stimuli. At the majority of people the greatest sensitivity bodies of sight which «pass» in a brain almost in 5 times more information, than ears, and almost in 13 times more, than tactile bodies possess.

Very big attention was paid it and by our Vassily Aleksandrovich Sukhomlinskij protruding of scientific-practices. In many his(its) works he pointed to necessity to use presentation principle during training. V. A. Sukhomlinskij asserted that «First of all, it is necessary to remember that presentation is a general principle of brainwork of small schoolers. This age

law requires thinking of a small child to develop among nature that he sees simultaneously, hears, suffered and thought. «And further V. A. Sukhomlinskij develops his idea, approaching question about individual approach to such children on the part of teacher: «And after all such silent slowcoaches oh as suffer at lessons. The teacher wants the pupil faster to answer question, it little business before child thinks. Let all goes in accordance with their nature, her waters will necessarily reach scheduled border, but you do not hurry, please, be not nervous, do not whip mighty river of birch лозиною mark – nothing will help».

The analysis of scientific publications under the theory of presentation of training allows to ascertain, that the majority of researches is directed on the contradiction permission between didactic possibilities of the various evident means applied in the course of training of pupils, and that as they are realised by teachers in pedagogical activity at studying of separate disciplines.

Key words: laboratory works, a presentation principle, physical modelling, the electronic modelling, the unified labware.

БЕРЕЗІВСЬКА Лариса Дмитрівна. ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ІНТЕГРАТОР І ПОШИРЮВАЧ СУХОМЛИНІСТИКИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

У статті в рамках відзначення 100-річчя від дня народження видатного українського педагога-гуманіста Василя Олександровича Сухомлинського розкрито зміст і форми наукової, науково-інформаційної, соціокультурної діяльності ДНПБ як інтегратора й поширювача сухомлиністики, що є вагомим внеском у розвиток української біографістики, освіти, педагогіки, гуманітаристики. Схарактеризовано форми роботи щодо популяризації творчої спадщини педагога на базі читального залу Фонду В. О. Сухомлинського як структурної частини сектору сухомлиністики відділу історії освіти (культурно-освітні та науково-практичні заходи, інформаційні ресурси, бази даних, біобібліографічні покажчики тощо). Визначено перспективи розвитку сухомлиністики як напряму діяльності ДНПБ у структурі НАПН України в умовах розбудови Нової української школи.

Ключові слова: В. О. Сухомлинський, сухомлиністика, біографістика, освіта, педагогіка, інформаційний простір України, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.

БЕРЕЗОВСКАЯ Лариса Дмитриевна. ГОСУДАРСТВЕННАЯ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА УКРАИНЫ ИМЕНИ В. А. СУХОМЛИНСКОГО КАК ИНТЕГРАТОР И РАСПРОСТРАНТЕЛЬ СУХОМЛИНИСТИКИ В ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ УКРАИНЫ

В статье в рамках празднования 100-летия со дня рождения выдающегося украинского педагога-гуманиста Василия Александровича Сухомлинского раскрыто содержание и формы научной, научно-информационной, социокультурной деятельности ГНПБ как интегратора и распространителя сухомлинистики, что является весомым вкладом в развитие украинской биографистики, образования, педагогике, гуманитаристики. Охарактеризованы формы работы по популяризации творческого наследия педагога на базе читального зала Фонда В. А. Сухомлинского как структурной части сектора сухомлинистики отдела истории образования (культурно-образовательные и научно-практические мероприятия, информационные ресурсы, базы данных, библиографические указатели и т. д.). Определены перспективы развития сухомлинистики как направления деятельности ГНПБ в структуре НАПН Украины в условиях развития Новой украинской школы.

Ключевые слова: В. А. Сухомлинский, сухомлинстика, биографистика, образование, педагогика, информационное пространство Украины, Государственная научно-педагогическая библиотека Украины имени В. А. Сухомлинского.

BEREZIVSKA Larysa Dmytrivna V. O. SUKHOMLYNSKYI STATE SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL LIBRARY OF UKRAINE AS AN INTEGRATOR AND DISSEMINATOR OF STUDY OF V.O. SUKHOMLYNSKYI'S ACTIVITY IN INFORMATION SPACE OF UKRAINE

Within the framework of celebrating the 100th anniversary of the birth of an outstanding Ukrainian teacher-humanist Vasyl Oleksandrovych Sukhomlynskyi, based on the performed analysis of annual reports and materials available on the Library web portal and in the reading room of V. O. Sukhomlynskyi's collection, and research papers, the author covers the role of the SSPL being a structural part of the NAES of Ukraine in the development of the study of V.O. Sukhomlynskyi's activity in the information space of Ukraine. It is grounded that the SSPL is an integrator and disseminator of the study of V. O. Sukhomlynskyi's activity that is a significant contribution to the development of Ukrainian biography studies, education, pedagogy, and humanities. The following forms for popularising the teacher's oeuvre are presented and characterised: cultural and educational activities (excursions and thematic lectures for educators, future teachers, and librarians; dramatisation of fairy tales and stories; exhibitions of children's creative works on V. O. Sukhomlynskyi's fictions; reading fairy tales and stories by children and librarians), theoretical and practical activities (round tables, seminars, conferences, and library section within the framework of pedagogical readings), and information activities (information resources, databases, and biobibliographic indexes).

The following prospects for the development of the study of V. O. Sukhomlynskyi's activity as a strategy of the SSPL are determined: to enrich the existed information resources; to post information on V. O. Sukhomlynskyi's life and activity in English on the Library web portal, that will make it possible for a wider range of users of electronic networks to get acquainted with the oeuvre of the outstanding teacher; to coordinate and cooperate educators, historians of pedagogy, and bibliographers of education libraries in arranging information and bibliographic resource and thematic biobibliographic indexes about life and creative activity of the teacher; to modify topics of lectures and creative activities on this issue on the basis of the reading room of V.O. Sukhomlynskyi's collection, etc. The author argues the necessity to

understand on an interdisciplinary basis the information resources created by other libraries and educational institutions in order to study and popularise the ideas of the outstanding Ukrainian teacher under conditions of the development of the New Ukrainian School.

Keywords: *V. O. Sukhomlynskyi, study of V. O. Sukhomlynskyi's activity, biography studies, education, pedagogy, information space of Ukraine, V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine.*

БІЛЕЦЬКА Ірина Олександрівна, КОБЕРНИК Олександр Миколайович. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Педагогіка партнерства набуває важливого значення як вектор гуманного і творчого підходу до кожного учасника освітнього процесу. У статті розкрито сутність та шляхи реалізації педагогіки партнерства у педагогічній спадщині видатного педагога, дослідника й ученого В. Сухомлинського, який неодноразово у своїх працях стверджував, що педагогіка партнерства бачить в учневі добровільного і зацікавленого соратника, однодумця, рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого і відповідального за його результати.

Ключові слова: *В. Сухомлинський, педагогіка партнерства, суб'єкти виховання, сім'я, школа, громада, освітній процес.*

БИЛЕЦКАЯ Ирина Александровна, КОБЕРНИК Александр Николаевич. ПЕДАГОГИКА ПАРТНЕРСТВА И ЕЕ РЕАЛИЗАЦИЯ В ТВОРЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ В. СУХОМЛИНСКОГО

Педагогика партнерства приобретает особое значение как вектор гуманного и творческого подхода к каждому участнику образовательного процесса. В статье раскрыта сущность и пути реализации педагогики партнерства в педагогическом наследии выдающегося педагога, исследователя и ученого В. Сухомлинского, который неоднократно в своих работах утверждал, что педагогика партнерства видит в ученике добровольного и заинтересованного соратника, единомышленника, равноправного участника педагогического процесса, заботливого и ответственного за его результаты.

Ключевые слова: *В. Сухомлинский, педагогика партнерства, субъекты воспитания, семья, школа, общество, образовательный процесс.*

BILETSKA Iryna Oleksandrivna, KOBERNYK Oleksandr Mykolaiovych. PEDAGOGY OF PARTNERSHIP AND ITS REALIZATION IN CREATIVE HERITAGE OF V. SUKHOMLYNSKY

Modern education requires the implementation of a partnership pedagogy, a new pedagogical ethics, the prominent features of which are mutual understanding, mutual respect and creative cooperation of all members of interaction (teacher, student, parents, community). The article reveals the essence and ways of realization of partnership pedagogy in the pedagogical heritage of the outstanding teacher, researcher and scientist V. Sukhomlynsky who repeatedly in his writings argued that the pedagogy of partnership sees in the student a volunteer and an interested associate, like-minded, equal participant in the pedagogical process, caring and responsible for his results. Pedagogy of partnership affirms not role-based, but personal communication (support, empathy, affirmation of human dignity, trust); predetermines the use of personal dialogue as the dominant form of the educational process, motivation to thoughts and impressions exchange, modeling of life situations; includes specially designed choice situations, advance success, self-examination, self-esteem, self-knowledge. In the bases of partnership pedagogy is communication, interaction and collaboration between teacher and students, united by common goals and aspirations, which are voluntary, interested and equal participants of the educational process, responsible for its outcome. Pedagogical science has proved that a partnership is possible only with the interaction, the basis of which is the dialogue. It is built on such a model: trust - equality - voluntariness - responsibility. The new theory of pedagogy of partnership of V. Sukhomlynsky, which caused a broad response, was the idea of rapprochement of the school and the family, as he called it «the community of the family and the school». The analysis of the theoretical heritage of an outstanding teacher gives reason to assert that he has developed a special method of common work of the teaching staff of Pavlysh school and parents, which was called the Parental School. Its activity was aimed at improving the pedagogical culture of parents and contained a collective and individual forms and was carried out on the principles of purposefulness, integrity, coherence, and systematicity. Using V. Sukhomlynsky's rich pedagogical heritage in accordance with modern realities will enable implementation of the main principles of partnership pedagogy.

Keywords: *V. Sukhomlynsky, pedagogy of partnership, participants of education, family, school, community, educational process.*

БОГУШ Алла Михайлівна. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ГРОМАДЯНСЬКО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО У ВИМІРІ СТОЛІТТЯ

У статті позиціоновано концептуальні положення громадянсько-патріотичного виховання дітей і молоді Василя Сухомлинського у вимірі століття. Розкрито ключові поняття концепції: «патріотизм», «патріотичне виховання», «громадянськість», «громадянське виховання»; мету і завдання виховання національно свідомого громадянина-патріота України; схарактеризовано засоби, форми і методи громадянсько-патріотичного виховання, визначені і впроваджені в педагогічній і науковій діяльності В. Сухомлинського; подано критерії громадянсько-патріотичної вихованості дітей і молоді в сучасних освітніх закладах.

Ключові слова: *Батьківщина, Василь Сухомлинський, громадянськість, громадянин, громадянське виховання, концепція, критерії, патріотизм, патріотичне виховання.*

БОГУШ Алла Михайловна. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ГРАЖДАНСКО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО В ИЗМЕРЕНИИ ВЕКА

В статье представлено концептуальные положения гражданско-патриотического воспитания детей и молодежи Василия Сухомлинского в измерении столетия. Раскрыто ключевые понятия концепции: патриотизм, патриотическое воспитание, гражданственность, гражданское воспитание; цель и задачи воспитания национально осознанных граждан – патриотов Украины; охарактеризовано средства, формы и методы гражданско-патриотического воспитания, которые определены В. Сухомлинским и внедрены в его педагогической и научной деятельности; определены критерии гражданско-патриотического воспитания детей и молодежи в современных образовательных учреждениях.

Ключевые слова: Василий Сухомлинский, гражданин, гражданственность, гражданское воспитание, концепция, критерии, патриотизм, патриотическое воспитание, Родина.

BOGUSH Alla Mykhailivna. CONCEPTUAL BASES OF CIVIL AND PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH OF VASILYY SUKHOMLIŃSKY IN THE MEASUREMENT OF THE ERA

In Ukraine, the current problems of modern education are the education of nationally conscious citizens and patriots of their country, as evidenced by the state documents «The concept of national and patriotic education of children and youth» and the concept of a new Ukrainian school.

In the pedagogical body of work of Vasylii Sukhomlynskyi, the conceptual provisions are his civil and patriotic position in the education of children and youth. The idea of civil-patriotic education of future citizens and patriots of our country is his main message of all his pedagogical works. Scientists defined the concepts of «citizenship» as responsibility, duty, as the highest step in the spiritual life of a person, on which he gives his life to serving the ideal; presence in the person of civil views, beliefs, feelings, behavior, moral world outlook fortitude, patriotic loyalty, high spirituality, devotion to the Motherland. Civil education, according to V. Sukhomlynskyi, is an education based on civil ideas, and ideas are sacred objects, obtained and suffered by mankind, this is civil behavior and civil actions, civil maturity.

With the image of the Motherland in the heart of every citizen, with boundless love for it, a scientist considers a feeling of patriotism. In the body of work of V. Sukhomlynskyi, «patriotism» is structured as a holistic phenomenon with its various components: the morality of the individual, its consciousness and world outlook, will, feelings, civic fortitude, unity of thoughts, words and deeds, actions, strength of spirit, especially when the Motherland in danger, during the most severe tests.

Patriotic education is a sphere of spiritual life, penetrating into everything that a person learns, does, makes, what it seeks, what it loves and hates.

Funds, forms, methods and criteria (information-knowledge, motivational-civic, productive-activity) with corresponding indicators are disclosed.

Key words: Vasylii Sukhomlynskyi, citizen, citizenship, civic education, conception, criteria, patriotism, patriotic education, Motherland.

ЗАВГОРОДНЯ Тетяна Костянтинівна. ІДЕЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІКИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті автор аналізує розвиток освіти відповідно до вимог сучасності, що може забезпечити гідне місце у світовому співтоваристві. Адже наслідками науково-технічної та «інформаційної» революції, зростання виробництва призвели до втрати суспільної необхідності на ранньому етапі діяльності з одночасним підвищенням вимог до рівня освітньої та фахової підготовки людини. А професійна освіта є невід’ємною ланкою системи безперервної освіти, що забезпечує реалізацію потреб людини в оволодінні робітничими професіями, спеціальностями, кваліфікацією відповідно до її інтересів, здібностей, стану здоров’я та соціального замовлення суспільства і держави. Як показує практика, у сучасній українській освіті практично забули про виховання як важливу складову єдиного навчально-виховного процесу. Але ще В. О. Сухомлинський наголошував на гармонії навчання і виховання, що призводить до оволодіння значно ширшим колом знань.

Доведено, що основні підходи до реалізації Концепції «Нової української школи» співзвучні з основними положеннями організації діяльності загальноосвітніх шкіл у педагогічній спадщині Василя Олександровича Сухомлинського (залучення учнів до творчих справ з використанням групових, індивідуальних і колективних форм, різноманітних прийомів педагогічного впливу, робота учнів в групах і в змішаних парах у навчальному процесі, які є беззаперечними складовими педагогіки добра тощо).

Ключові слова: Василь Сухомлинський, концепція, реформа освіти, навчально-виховний процес, досвід, практика, фахова підготовка.

ЗАВГОРОДНЯ Татьяна Константиновна. ИДЕИ НОВОЙ УКРАИНСКОЙ ШКОЛЫ В КОНТЕКСТЕ ПЕДАГОГИКИ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статье автор анализирует развитие образования в соответствии с требованиями современности, что может обеспечить достойное место в мировом сообществе. Ведь последствиями научно-технической и «информационной» революций, рост производства привели к потере общественной необходимости на раннем этапе деятельности с одновременным повышением требований к уровню образовательной и профессиональной подготовки. А профессиональное образование является неотъемлемым звеном системы непрерывного

образования, обеспечивающего реализацию потребностей человека в овладении рабочим профессиям, специальностям, квалификации в соответствии с его интересами, способностями, состоянием здоровья и социального заказа общества и государства. Как показывает практика, в современном украинском образовании практически забыли о воспитании как важной составляющей единого учебно-воспитательного процесса. Но еще В. А. Сухомлинский отмечал гармонию обучения и воспитания, что приводит к овладению значительно более широким кругом знаний.

Доказано, что основные подходы к реализации Концепции «Новой украинской школы» созвучны с основными положениями организации деятельности общеобразовательных школ в педагогическом наследии Василия Александровича Сухомлинского (привлечение учащихся к творческим делам с использованием групповых, индивидуальных и коллективных форм, различных приемов педагогического воздействия, работе учащихся в группах и в смешанных парах в учебном процессе, которые являются безоговорочными составляющими педагогики добра и т.д.).

Ключевые слова: Василий Сухомлинский, концепция, реформа образования, учебно-воспитательный процесс, опыт, практика, профессиональная подготовка.

ZAVGORODNYA Tatyana Kostantynivna. THE IDEA OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL IN THE CONTEXT OF PEDAGOGY OF VASIL SUKHOMLINSKY

In the article the author analyzes the development of education in accordance with the requirements of the present, which can provide a worthy place in the world community. After all, the consequences of scientific, technical and «information» revolutions, the growth of production led to the loss of social necessity at an early stage of activity, while raising the requirements for the level of education and professional training of human. And professional education is an integral part of the system of continuous education, which ensures the realization of the needs of human in mastering of the labor professions, specialties, qualifications in accordance with his interests, abilities, health and social order of society and the state. As practice shows, in modern Ukrainian education almost forgot about education as an important component of a single educational process. But V. O. Sukhlominsky emphasized the harmony of education and education, which leads to a much wider range of knowledge.

It is proved that the main approaches to the implementation of the Concept of the «New Ukrainian School» are in line with the main provisions of the organization of the activity of secondary schools in the pedagogical heritage of Vasyl Oleksandrovych Sukhomlynsky (involving pupils in creative affairs with the use of group, individual and collective forms, various methods of pedagogical influence, work of pupils in groups and in mixed pairs in the educational process, which are indisputable components of pedagogy of property, etc.).

At the same time, the implementation of the reform requires the teacher to be an animator too: to play with children at classes, entertain at the break. But this requires to change the educational plans of preparing of the future teacher, which provides for the study of individual psychological and pedagogical disciplines that have a minimum (or do not have) practical exercises, and thus shows the contradiction between the requirements for a modern teacher and reality. Therefore, in the first place, it is necessary to change the teacher himself, the system of preparing of the future teachers and pay attention to the age structure of teaching staff of general education institutions.

Therefore, the author proves that the educational system should more actively respond to the latest socio-cultural trends, through the constant updating of the content of the education itself, the introduction of new methods, means, forms of education and upbringing in pedagogical circulation, and through the improvement of already well-known and effective, creating, thus, an effective synthesis of traditions and innovations.

Key words: Vasyl Sukhomlynsky, concept, education reform, educational process, experience, practice, professional training.

ІВАНЮК Ганна Іванівна. НОВАТОРСЬКІ ІДЕЇ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті висвітлено життєздатні ідеї теоретико-практичної спадщини В. Сухомлинського, що можуть упроваджуватися в сучасній моделі загальної середньої освіти України та відповідати запитам молодшої генерації. Суголосними до сучасних тенденцій освіти учнів є ідеї, що розвинуті і апробовані педагогом у Павлівській середній школі, а саме: дитиноцентризму, природовідповідності, розвиток особистості в діяльності (праці), формування цінностей громадянського суспільства, партнерської взаємодії суб'єктів освітнього процесу тощо. Адаптація новаторських ідей Василя Сухомлинського в умовах розбудови нової української школи є перспективним напрямом педагогічної науки і практики.

Ключові слова: новаторські ідеї, Василь Сухомлинський, нова українська школа, людинознавство, дитиноцентризм, природовідповідність, інтеграція змісту навчання, моральні цінності, партнерська взаємодія.

ИВАНЮК Анна Ивановна. НОВАТОРСКИЕ ИДЕИ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ НОВОЙ УКРАИНСКОЙ ШКОЛЫ

В статье освещены жизнеспособные идеи теоретико-практического наследия В. Сухомлинского, которые могут быть внедрены в современной модели общего среднего образования Украины и отвечать запросам молодого поколения. Созвучными с современными тенденциями образования учащихся есть идеи, что развитые и апробированы педагогом в Павлышской средней школе. К основным идеям относим: человековедение, развитие личности в деятельности (труд и наблюдение в природе, исследования), формирование ценностей гражданского

общества, партнерского взаимодействия субъектов образовательного процесса. Адаптация новаторских идей Василия Сухомлинского в условиях развития новой украинской школы является перспективным направлением педагогической науки и практики.

Ключевые слова: новаторские идеи, Василий Сухомлинский, новая украинская школа, человековедение, интеграция содержания обучения, нравственные ценности, партнерское взаимодействие.

IVANIUK Hanna Ivanivna. INNOVATIVE IDEAS OF VASIL SUKHOMLINSKY IN THE CONTEXT OF DEVELOPMENT OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The article outlines viable ideas of V. Sukhomlynsky's theoretical and practical heritage that can be implemented in the modern model of general secondary education of Ukraine and meet the needs of the younger generation. Contemporary tendencies in the education of students are ideas developed and tested by the teacher at Pavlyuskaya secondary school, namely: child-centeredness, natural correspondence, development of personality in activity (labor), formation of values of civil society, partnership interaction of subjects of educational process, etc. The idea of integrating the content of natural education of students is worthy of attention. Nature is considered by V. Sukhomlynsky as a source of knowledge and moral and spiritual development of man. Nature is a means of developing basic human moral values: kindness, justice, empathy, irreconcilability with evil. It is considered by V. Sukhomlynsky as a source of thought and knowledge of the truth. Labor is regarded by the scientist as a means of intellectual, moral, physical development. At the time, there are the principles which V. Sukhomlynsky proved to be: namely, the unity of labor education and mental development, taking into account the individual qualities and abilities of the students, the creative nature of the activity. The new Ukrainian school, which is relevant to the development of a new school, is the creation of a humane environment for students, teachers and other participants in the educational process. The important ideas that can be adapted in the modern educational environment of the school are those that reveal the essence of the unity of the pedagogical influence and activity of the child, the peculiarities of childhood for the development of the emotional sphere and moral values, and the importance of the child's health. The teacher sees labor in nature not as an end in itself, but as a means of self-education and self-development of a person ready to live in harmony with the natural environment. Important in terms of building a new Ukrainian school are ideas about the mission and vision of the teacher. Teacher's professional competence is considered, first of all, in the context of his moral activity, motivation, value orientations and professional perfection.

Adaptation of the innovative ideas of Vasyl Sukhomlynsky in terms of building a new Ukrainian school is a promising direction of pedagogical science and practice. The modern school requires the development of both new approaches and the implementation of time-tested.

Keywords: innovative ideas, Vasyl Sukhomlynsky, a new Ukrainian school, human knowledge, child-centeredness, natural correspondence, integration of learning content, moral values, partner interaction.

КАЛІНИЧЕНКО Надія Андріївна. ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Стаття присвячена проблемам гуманістичної спрямованості підготовки майбутніх учителів природничих наук, які реалізуються через опанування майбутнім фахівцем освітніми технологіями та методиками формування ключових і предметних компетентностей учнів старшої загальноосвітньої школи; формування здатності до здійснення моніторингу професійної педагогічної діяльності та аналізу педагогічного досвіду; здатності до самоорганізації власної професійної педагогічної діяльності, рефлексії; готовності до інновацій в професійній педагогічній діяльності. Сприйняття і утвердження гуманістичного мислення базується на розумінні педагогом суспільно-економічних і політичних трансформацій, що відбуваються у соціумі, розумінні і сприйнятті тих змін, які відбуваються в особистостях вихованців, їх цінностей, потреб, мотивів, що спонукає до переосмислення своїх дій і проявляється у діалозі, співпраці, партнерстві, повазі до учня, забезпечує удосконалення педагогічного процесу.

Ключові слова: професійна кваліфікація, природничі науки, гуманістичне мислення, практико-орієнтовані заняття, майбутній учитель природничих наук.

КАЛИНИЧЕНКО Надежда Андреевна. ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ЕСТЕСТВЕННЫХ НАУК

Статья посвящена проблемам гуманистической направленности подготовки будущих учителей естественных наук, реализуемые через овладение будущим специалистом образовательными технологиями и методиками формирования ключевых и предметных компетенций учащихся старшей общеобразовательной школы; формирование способности к осуществлению мониторинга профессиональной педагогической деятельности и анализа педагогического опыта; способности к самоорганизации собственной профессиональной педагогической деятельности, рефлексии; готовности к инновациям в профессиональной педагогической деятельности. Восприятие и утверждения гуманистического мышления базируется на понимании педагогом общественно-экономических и политических трансформаций, происходящих в социуме, понимании и восприятию тех изменений, которые происходят в личностях воспитанников, их ценностей, потребностей, мотивов, что побуждает к переосмыслению своих действий и проявляется в диалоге, сотрудничества, партнерстве, уважении к ученику, обеспечивает совершенствование педагогического процесса.

Ключевые слова: профессиональная квалификация, естественные науки, гуманистическое мышление,

практико-ориентированные занятия, будущий учитель естественных наук.

KALINICHENKO Nadiya Andriivna. HUMANISTIC DIVERSITY OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF NATURAL SCIENCES

The article is devoted to the problems of the humanistic orientation of the training of future teachers of natural sciences, which are realized through the mastery of the future specialist by educational technologies and methods of forming the key and subject competences of the students of the senior secondary school; formation of the ability to monitor the professional pedagogical activity and analysis of pedagogical experience; the ability to self-organize their own professional pedagogical activity, reflection; readiness for innovations in professional pedagogical activity. The perception and assertion of humanistic thinking is based on the understanding of the teacher of socioeconomic and political transformations taking place in society, understanding and perceptions of the changes that occur in the personality of the pupils, their values, needs, motives, which prompts to rethink their actions and manifests itself in dialogue, cooperation, partnership, respect for the student, provides the improvement of the pedagogical process. In the methodological training of future teachers of natural sciences in the context of a higher educational institution, interactive technologies are introduced (for example, «brainstorming» of «clustering», «associative bush»), technologies of development of critical thinking and problem learning. Practical classes include special topics devoted to the formation of technological skills and abilities of students: «Technology of group learning activity», «Innovative technologies of training», «Interactive methods of training in the biological classes», «Project teaching technology», «Creating a presentation of the lesson» (multimedia technology learning), «Formation of a student and teacher portfolio». During the classes, students simulate the use of technology in specific learning situations, analyze the methodical features of their use, as well as the advantages and disadvantages. This is facilitated by: role-playing games, micromanagement, modeling of biology lessons, as well as analysis and introspection of learning-and-search activity. Future teachers are actively using Internet resources, sites of the Ministry of Education and Science of Ukraine, analyze creative laboratories of biology teachers, create their own multimedia presentations to the lessons of biology, develop blocks of tasks for interconnection, expanding the educational information environment.

Key words: professional qualification, natural sciences, humanistic thinking, practical-oriented lessons, future teacher of natural sciences.

КІЧУК Надія Василівна. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІКИ ГУМАНІЗМУ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті висвітлено деякі результати аналітичної роботи, що мала на меті уточнення наукового статусу поняття «професійна рефлексія». Окреслено напрямки вдосконалення професійної підготовки студентів, що базуються на творчому втіленні ідей В. О. Сухомлинського у практико орієнтовну їх навчально-професійну діяльність, спрямовану на розвиток професійної рефлексії.

Ключові слова: рефлексія, професійна рефлексія, конкурентоздатність, майбутній фахівець, контекстне навчання.

КИЧУК Надежда Васильевна. ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕФЛЕКСИИ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА В КОНТЕКСТЕ ПЕДАГОГИКИ ГУМАНИЗМА В.А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье освещены некоторые результаты аналитической работы, проведенной с целью уточнения научного статуса понятия «профессиональная рефлексия». Очерчены направления совершенствования профессиональной подготовки будущих специалистов социологических профессий; в их основе положена творческая реализация идей В. А. Сухомлинского в практико ориентированной учебно-профессиональной деятельности студентов, направленной на развитие профессиональной рефлексии.

Ключевые слова: рефлексия, профессиональная рефлексия, конкурентоспособность, будущий специалист, контекстное обучение.

KICHUK Nadiya Vasylivna. FORMATION OF THE PROFESSIONAL REFLECTION OF THE FUTURE SPECIALIST IN THE CONTEXT OF THE PEDAGOGIC OF HUMANISM V. A. SUHOMLINSKIY

In modern conditions, the personal and professional importance of specialists is significantly actualized, which represent the type of professions «man-man». This is due to a special impact on the definition of students' life priorities, which increases the interest of both scientists and practitioners of the educational sphere to the constructive ideas of classic teachers. Among the outstanding representatives of humanistic pedagogy, the personality of Ukrainian scientist-practitioner Vasiliy Suhomlinskiy is especially noticeable.

Analysis of the scientific literature has shown that it is legitimate (among the totality of the personality-professional qualities of social-scientist specialists) to reflect on professional reflection as the most important factor whose influence on pupils is palpable. Especially in the context of the priorities of the Concept of implementing state policy in the field of reforming general secondary education «New Ukrainian School» for the period until 2029. It is professional reflection that serves as a personal quality that presents the specialist's ability to realize himself as a subject of professional activity, to select an adequate model of professional behavior in «situations of uncertainty», to take an analytical position. Choosing approaches to the effective development of professional reflection of students in the conditions of higher education, it is justified to interest in the creative realization of the ideas of V. A. Suhomlinskiy, in particular, regards the role of inclusion of students in the innovative work of practitioners, the importance of creative types of educational and

professional activities of future specialists, the importance of purposeful pedagogical efforts to enrich the spirituality of students.

Key words: reflection, professional reflection, competitiveness, future specialist, context learning.

КОДЛЮК Ярослава Петрівна. ІДЕЇ СУБ'ЄКТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ДОСВІДІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті репрезентовано ідеї В. О. Сухомлинського щодо суб'єктності молодшого школяра в навчальній діяльності, зокрема зацентровано увагу на таких аспектах наукового пошуку: формування уміння вчитися (розкрито підходи відомого педагога до трактування сутності цього вміння, його структурних компонентів, шляхів формування); позитивних мотивів навчання (серед найголовніших чинників Василь Олександрович виокремлює майстерність педагога організувати розумову діяльність школярів, яка забезпечить оволодіння умінням вчитися у взаємозв'язку із бажанням навчатися); рефлексивних умінь як здатності проаналізувати власний процес учіння (йдеться насамперед про самоконтроль та самооцінку навчальної діяльності школярів).

Ключові слова: суб'єктність у навчальній діяльності, молодші школярі, уміння вчитися, бажання вчитися, рефлексія навчальної діяльності, робота з підручником, уміння читати.

КОДЛЮК Ярослава Петрівна. ИДЕИ СУБЪЕКТНОСТИ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНИКА В УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ОПЫТЕ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье представлены идеи В. А. Сухомлинского по субъектности младшего школьника в учебной деятельности, в частности акцентировано внимание на таких аспектах научного поиска: формирование умения учиться (раскрыто подходы известного педагога к трактовке сущности этого умения, его структурных компонентов, путей формирования); положительных мотивов учения (среди главных факторов Василий Александрович выделяет мастерство педагога организовать умственную деятельность школьников, которая обеспечит овладение умением учиться во взаимосвязи с желанием учиться); рефлексивных умений как способности проанализировать собственный процесс учения (речь идет прежде всего о самоконтроле и самооценке учебной деятельности школьников).

Ключевые слова: субъектность в учебной деятельности, младшие школьники, умение учиться, желание учиться, рефлексия учебной деятельности, работа с учебником, умение читать.

KODLIUK. Yaroslava Petrivna. THE IDEA OF SUBJECTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN EDUCATIONAL ACTIVITY IN PEDAGOGICAL EXPERIENCE OF V. O. SUKHOMLYNSKY

The ideas of V. O. Sukhomlinsky about subjectivity of primary school students in educational activity as the main characteristic of personally oriented paradigm of education have been presented. The article is based on the didactics' modern definition of the structural components of this phenomenon – the ability to learn, the desire to learn, the reflexive skills of educational activity. Experience of Vasyl Olexandrovych has been analyzed taking into consideration these components. Despite the fact that the term «subjectivity» is not included in the scientific work of the well-known teacher, V. O. Sukhomlynsky expressed a lot of interesting ideas about how to ensure student's activity in learning (and subjectivity) and he implemented them in practical activity. Teacher's understanding of the ability to learn as a basic component of subjectivity has been presented: the essence (the main task of primary school, the necessary condition for full-time education of primary school students, the tool through which the person gains knowledge all the life), structure (ability to observe, read, write, think, speak), ways of formation; importance of the ability to work with a textbook in the structure of the ability to learn has been emphasized (V. O. Sukhomlynsky provided a list of the most important general skills and skills that students should acquire during their studies in school (only 12 positions), 6 of the distinguished skills are directly related to the work with the textbook); the importance of reading comprehension for the general development of an individual has been indicated («read in order to think», «hinking over a book»). Interdependence of the ability to learn with the desire to learn has been provided, which depends on many factors: success of a student in education, communication style between a teacher and students, teacher's skill to organize mental work of students. The main place in the scientific work of V. O. Sukhomlynsky is the idea of research activity of pupils, which ensures their activity in gaining knowledge, forms the ability to think, make discoveries, establish cause-effect (causal) relationship – to reflect (including integral parts – self-control and self-esteem) (important reflexive skills of junior pupils in educational activities); the role of teacher's assessment activity in forming an adequate self-esteem in primary school students has been indicated.

Key words: subjectivity in educational activity, primary school students, ability to study, desire to study, reflection of educational activity, work with a textbook, ability to read.

КОЛЯДА Наталія Миколаївна, КРАВЧЕНКО Оксана Олексіївна. ІНСЦЕНІЗАЦІЯ КАЗОК В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ

У статті висвітлено діяльність Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування Національній академії педагогічних наук України та Міністерству освіти і науки України, створеного в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, з вивчення і творчого впровадження спадщини Василя Сухомлинського в освітній простір. У цьому контексті інноваційною формою соціально-виховної роботи з дітьми та молоддю виступає Фестиваль «Інсценізація казок В. О. Сухомлинського», який було започатковано на факультеті соціальної та психологічної освіти Уманського державного

педагогічного університету імені Павла Тичини у 2016 році. Мета заходу – вивчення творчої спадщини Василя Сухомлинського з її застосуванням у сучасних умовах навчання майбутніх соціальних педагогів, соціальних працівників, психологів із умінням вирішувати сучасні соціально-педагогічні проблеми, керуючись мудрими порадами Великого вчителя.

Ключові слова: Василь Сухомлинський, діти, молодь, казки, інсценізація, соціально-виховна діяльність.

КОЛЯДА Наталья Николаевна, КРАВЧЕНКО Оксана Алексеевна. ИНСЦЕНИРОВКА СКАЗОК В. А. СУХОМЛИНСКОГО КАК ФОРМА СОЦИАЛЬНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ С ДЕТЬМИ И МОЛОДЕЖЬЮ

В статье отражена деятельность Научно-исследовательского центра педагогического краеведения двойного подчинения Национальной академии педагогических наук Украины и Министерства образования и науки Украины, созданного в Уманском государственном педагогическом университете имени Павла Тычины, по изучению и творческого внедрения наследия Василия Сухомлинского в образовательное пространство. В этом контексте инновационной формой социально-воспитательной работы с детьми и молодежью выступает Фестиваль «Инсценировка сказок В. А. Сухомлинского», который был основан на факультете социальной и психологической образования Уманского государственного педагогического университета имени Павла Тычины в 2016 году. Цель мероприятия - изучение творческого наследия Василия Сухомлинского с ее применением в современных условиях обучения будущих социальных педагогов, социальных работников, психологов с умением решать современные социально-педагогические проблемы, руководствуясь мудрыми советами Великого учителя.

Ключевые слова: Василий Сухомлинский, дети, молодежь, сказки, инсценировка, социально-воспитательная деятельность.

KOLIADA Nataliya Mukolaiivna. KRAVCHENKO Oksana Oleksiivna. STAGING OF V. O. SUKHOMLYNSKY'S FAIRY-TALES AS A FORM OF SOCIAL AND EDUCATIONAL WORK WITH CHILDREN AND YOUNG PEOPLE

The article deals with the activities of Research Centre of Pedagogical Ethnography of double subordination of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine and the Ministry of Education and Science of Ukraine. It was created at Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University to study Vasyl Sukhomlynsky's ideas and creatively implement them into educational process. The festival «Staging of V. O. Sukhomlynsky's fairy-tales», founded at Social and Psychological Education Department in Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University in 2016, is reported to be an innovative form of work with children and young people. The purpose of this event is to study Vasyl Sukhomlynsky's creative heritage and to apply it for contemporary conditions of training future social teachers, social workers, psychologists; to make the students solve modern social and education problems taking into account Great Teacher's pieces of advice. At the same time, this form of work performs a wide range of functions in relation to its participants and viewers: informational and educational, cognitive, developmental, emotional, educative, moral and ethical, therapeutic, rehabilitation, social and communicative, leisure etc. It has been established that such form of work is useful in the conditions of educational institution during realization of such tasks of social-pedagogical patronage and psychological support as protection of mental health; prevention of maladaptation; support for gifted children and youth; conflict prevention in school and university student environments; prevention of offenses; orientation to a healthy lifestyle; creation of psychological and socio-pedagogical conditions for forming participants' motivation for self-education and self-development, prevention and correction of deviations in students' personal development etc.

Key words: Vasyl Sukhomlynsky, children, young children, fairy tales, staging, social and educational activity.

КОНДРАШОВА Лідія Валентинівна. КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ОБРАЗУ ВЧИТЕЛЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті розглядається проблема нової філософії особистості педагога як фактора морального світогляду і рушійної сили становлення духовності підростаючого покоління. Аналізуються ідеї В. Сухомлинського з проблем формування духовно-моральної і професійної культури педагога, шляхи вдосконалення професійної підготовки в системі університетської освіти на основі принципу ролівої перспективи, за допомогою різних індивідуальних і колективних форм, способів і прийомів навчання.

Ключові слова: концепція формування морально-професійного образу педагога, двохаспектність ціле покладання підготовки, принцип ролівої перспективи, роліва ситуація.

КОНДРАШОВА Лидия Валентиновна. КОНЦЕПЦИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБЛИКА УЧИТЕЛЯ В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье рассматривается проблема новой личности педагога как фактора морального мировоззрения и движущей силы становления духовности подрастающего поколения. Анализируются идеи В. Сухомлинского по проблемам формирования духовно-нравственной и профессиональной культуры педагога, путей усовершенствования профессиональной подготовки в системе университетского образования на принципе ролевой перспективы, с помощью разных индивидуальных и коллективных форм, способов и приемов обучения.

Ключевые слова: концепция формирования морально-профессионального облика педагога, двухаспектность целеполагания подготовки, принцип ролевой перспективы, ролевая перспектива

KONDRASHOVA Lidia Valentinovna. THE CONCEPT OF FORMING THE PROFESSIONAL SCHOOL OF THE TEACHER IN THE PEDAGOGICAL HERITAGE SUKHOMLYNSKY

The article deals with the problem of the new philosophy of the personality of the teacher as a factor of the moral outlook and the driving force of the formation of the spirituality of the younger generation. The ideas of V. Sukhomlynsky about the formation of the spiritual and moral and professional culture of the teacher and ways to improve professional training in pedagogical activity through various individual and collective forms, methods and techniques are analyzed.

Personality of the teacher V. Sukhomlynsky sees as a means, a bright world of thought, creativity, and his image - as an influence on the sphere of life, self-expression and self-affirmation, in which the individual identity of each person manifests itself; the recognition by each teacher of his own responsibility for the fate of the younger generation and the fact that the performance of the pedagogical mission is impossible without relying on his own moral and professional image.

Based on the ideas of V. A. Sukhomlynsky formulated conceptual provisions of the strategy of improving the quality of teaching preparation for the formation of the moral and professional image of a modern teacher: the theoretical justification of the two-dimensional goal-setting in the form of a role perspective aimed at forming the personality of the teacher; structuring pedagogical knowledge in the form of role situations; building a model for forming a citizen and professional teacher based on the principle of a role perspective; identification of a set of pedagogical conditions that ensure the formation of a moral and professional image of a teacher in the system of university education; characterized the stages of implementation of the concept of formation of a citizen teacher and a professional system of university education.

The pedagogical process is considered as a whole, which ensures the formation of the moral-professional image of the teacher, based on the individuality of the individual. It is based on the strategy of developing the professional qualities of self-control, activity and autonomy in the mastery of the pedagogical profession, the desire for creativity and non-standard methods of solving pedagogical problems.

The pedagogical concept of forming a professional account of the teacher V. Sukhomlynsky justified the need to build a school of joy and the need to prepare a teacher able to form a successful and happy person by his own person.

Keywords: the concept of formation of the moral-professional image of the teacher, two-dimensionality of goal-setting, the principle of role-play perspective, role situation.

КУЗЬМЕНКО Василь Васильович, МУСІЄНКО Вікторія Сергіївна. В. О. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

У статті досліджено одну з найактуальніших проблем сьогодення – питання патріотичного виховання дітей. На основі аналізу педагогічної спадщини Василя Олександровича Сухомлинського акцентовано, що засобами патріотичного виховання є природа, праця, моральна краса людської поведінки, книга, творчість, історичне минуле нашого народу. Розкрито підходи до формування в дітей дошкільного віку любові до Батьківщини.

Ключові слова: патріотизм, патріотичне виховання, дитячі садки, діти дошкільного віку, виховання любові до рідного краю.

КУЗЬМЕНКО Василий Васильевич, МУСИЕНКО Виктория Сергеевна. В. А. СУХОМЛИНСКИЙ О ПАТРИОТИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ДЕТЕЙ

В статье исследована одна из актуальных проблем современности – вопрос патриотического воспитания детей дошкольного возраста. На основе анализа педагогического наследия Василия Александровича Сухомлинского акцентировано, что средствами патриотического воспитания является природа, труд, нравственная красота человеческого поведения, книга, творчество, историческое прошлое нашего народа. Раскрыты подходы к формированию у детей дошкольного возраста любви к Родине.

Ключевые слова: патриотизм, патриотическое воспитание, детские сады, дети дошкольного возраста, воспитание любви к родному краю.

KUZENKO Vasyl Vasyliovych, MUSIYENKO Viktoriya Serhijivna. V. O. SUKHOMLYNS'KIY ABOUT PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN

Education in Ukraine is indissolubly related to society, his traditions and values, and that is why keeps many lines of the past. Scientific development of pedagogics leans against knowledge of theory and practices of education of previous generations. One of inexhaustible sources there is an inheritance of V. O. Sukhomlyns'kiy, in that fundamental aspect based on the idea of patriotic education. In the article the ideas of Vasyl Oleksandrovych Sukhomlyns'kiy are reflected on patriotic education of children of preschool age. To the problem of education the love to Motherland between children connected the Ukrainian scientists, cultural workers, teachers and writers of Ukraine such as: Lesia Ukrayinka, T. Shevchenko, H. Vaschenko, O. Dukhnovych, A. Makarenko, S. Rusova, V. Sukhomlyns'kiy. On the basis of the analysis of pedagogical inheritance Vasyl Oleksandrovych is accented, that sources and methods of patriotic education are nature, labour, moral beauty of human behavior, book, historical past of our people. It is marked that creation of «patriotic knowledge» of man begins with forming of love to nature. A prominent teacher considered that a leading role in forming of personality belonged to family. The special role belongs to business education of children in love to the native edge, people, their traditions, customs, art, culture, histories he took to the language, verbal folk work, literature. It is underlined, that in the educational process an important labour place is occupied by, kind of businesses and game. By the opinion of V. Sukhomlyns'kiy, for fixing and deepening the social feelings of children it is important to support and stimulate creative games. Approaches are exposed to forming for the children of preschool age of love to Motherland. It is

well-proven that the pedagogical ideas of prominent teacher on patriotic education of children need rethinking and introduction modern educational process of establishments of preschool education.

Keywords: is patriotism, patriotic education, preschool, to put preschool age, education of love to the native edge.

КУЗЬМЕНКО Юлія Василівна, РІДКОУС Леся Володимирівна. СТОРИТЕЛЛІНГ: ДОСВІД В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У цій статті поставлено смисловий акцент на важливість впровадження ідей В. О. Сухомлинського у практику сучасної школи. Розкрито шляхи використання методу навчання «сторителлінг» в освітньому процесі на основі досвіду педагога-новатора. Подано перелік творів В. О. Сухомлинського в контексті таких видів сторителлінгу як культурний, соціальний, дружній та особистий. Наведено приклади наслідування педагогами Херсонщини його настанов щодо навчання дітей створювати цікаві авторські твори.

Ключові слова: педагогічна спадщина, ідей В. О. Сухомлинського, сторителлінг, приклади, учні.

КУЗЬМЕНКО Юлія Васильевна, РИДКОУС Леся Владимировна. СТОРИТЕЛЛИНГ: ОПЫТ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В этой статье поставлен смысловый акцент на важность внедрения идей В. А. Сухомлинского в практику современной школы. Раскрыты пути использования метода обучения «сторителлинг» в образовательном процессе на основе опыта педагога-новатора. Подан список произведений В. А. Сухомлинского в контексте таких видов сторителлинга как культурный, социальный, дружественный и личный. Приведены примеры повторения такого опыта педагогами Херсонщины в контексте обучения детей созданию интересных произведений.

Ключевые слова: педагогическое наследие, идеи В. А. Сухомлинского, сторителлинг, примеры, ученики.

KUZMENKO Yulia Vasilivna, RIDKOYS Olesya Volodymyrivna STORYTELLING: EXPERIENCE OF V. O. SUKHOMLYNSKY

This article presents a semantic emphasis on the importance of introducing V. O. Sukhomlynsky's ideas into the practice in modern school. The author reflects the view that XXI century requires new thinking and education, and therefore, without changing the approaches to teaching the generation Z, Ukraine can not claim to increase human capital. Consequently, the modern educational space requires the introduction of educational teaching practice of innovative teaching methods, among them such a method of learning as storytelling. The study presents approaches to interpreting the «storytelling» definition in scientific-pedagogical literature and internet sources. It was noted that the innovator-pedagogue actively used this technique in its practical activity already in the second half of the twentieth century. This technique is interesting, productive and time-consuming, and therefore relevant to the problems of modern pedagogical science. The opinion of V. O. Sukhomlynsky about the educational power of the word is emphasized. Not only him was a writer, the word master actively engaged in this kind of creativity of his students, induced to form in them the need to express their feelings and emotions in the works. The authors of the article describe the ways of using the method of training «storytelling» in the educational process based on the experience of the innovator. List of works by V. O. Sukhomlynsky in the context of such types of storytelling as cultural, social, friendly and personal. Examples of imitation of the teachers of the Kherson region on his instruction in teaching children to create interesting works of authorship, namely, the story «Together» by the pupil of the Chulakiv institution of full secondary education of the Chulakiv village council, Polishchuk Mariana, and the poem written by V. O. Sukhomlynsky «School of Joy» for the pupil of Kherson secondary school № 32 Anna Belyaeva. It is noted that in municipal higher educational institution «Kherson Academy of continuous education» Kherson Regional Council has become a tradition of annual output collection of children's drawings and works on technology developed V. O. Sukhomlynsky. The main advantage of storytelling is to encourage children to think, to act and to go in the direction of humanity, goodness, honor, conscience, love, truth, etc.

Consider prospects for further research and analysis study constant aesthetic education of youth in educational V. O. Sukhomlynsky heritage, which is scheduled in our further scientific exploration.

Key words: pedagogical heritage, ideas of V. O. Sukhomlynsky, storytelling, examples, pupils.

МАРУСИНЕЦЬ Мар'яна Михайлівна. В. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ВИХОВАННЯ «ВАЖКИХ ДІТЕЙ»: ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АКЦЕНТИ

Мета статті полягає в розширенні уявлень про педагогічну спадщину Василя Сухомлинського, його ставленні до важковиховуваних дітей. Визначено сутнісні акценти феноменології «важкі діти» та детермінанти, що зумовлюють це психологічне явище. Обґрунтовано авторський підхід педагога до виховання таких дітей – гуманний, зумовлений врахуванням індивідуально-психологічних, вікових особливостей та соціальних (сім'ї, школи, дитячого колективу, вулиці).

Ключові слова: педагогічна спадщина Василя Сухомлинського, особистість дитини в нормі і відхиленнях, важкі діти, чинники, що зумовлюють складність виховання.

МАРУСИНЕЦЬ Марьяна Михайловна. В. СУХОМЛИНСЬКИЙ О ВОСПИТАНИИ «ТРУДНЫХ ДЕТЕЙ»: ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АКЦЕНТЫ

Цель статьи заключается в расширении представлений о педагогическом наследии Василя Сухомлинского, его отношении к трудновоспитуемым детям. Определены существенные акценты феноменологии «трудные дети» и детерминанты, обуславливающие это психологическое явление. Обоснованно авторский подход педагога к

воспитанию таких детей – гуманный, обусловленный учетом индивидуально-психологических, возрастных особенностей и социальных (семьи, школы, детского коллектива, улице).

MARUSYNETS Mariana Mykhailivna. V. SUKHOMLINSKY ON THE EDUCATION OF «UNMANAGEABLE CHILDREN»: PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL EMPHASES

The purpose of the article is to broaden the ideas about the pedagogical heritage of Vasyl Sukhomlinsky, his attitude to unmanageable children. The factors that cause such child construct with infirmities on the philosophical, psychological, physiological, and pedagogical approaches of scientists, thinkers of that age have been determined. An author's approach, a humane one, is based on their opinions. It conceptually differs by the attitude towards children, not only taking into account anatomy and physiological, individual and psychological and age differentiation, but also the influence of society (family, school, and children's team, street).

The pedagogue has identified the following factors provoking the behavior of children. They are as follows: personal (parents and teachers do not take into account the age and individual personal characteristics of the unmanageable children and pedagogically advanced case adolescents, they display psychological and pedagogical illiteracy in the process of their moral education); family – the system of those moral relationships that are composed in the family (parents are not a moral model, parents are conflicting, disrespectful to the inner world of the child); the mistakes in the educational process of the school (pupils are poorly trained and not willing to attend school); the influence of negative microenvironment (the environment of the child in the yard or on the street, the weakness and instability of the character, low intellectual and moral level do not allow the teenager to resist this environment); the lack of ability to demonstrate their abilities in some kind of activity (meaningless leisure time spending).

The determining role in bringing such children up by Sukhomlinsky is the unfavorable atmosphere of the family (especially disadvantaged one) and individual teachers. Particular attention is paid to the disrespectful parent attitude to moral and legal prohibitions, illegal behavior of adult family members, which are a source of child imitation, fit into their psychology, and stimulate the implementation of negative actions. The pedagogue assured that only taking into account the typology and specifics of understanding the psychology of unmanageable child may help parents and teachers to analyze in detail all the circumstances under which their loss of normal life occurs, and effectively carry out the appropriate correction.

V. Sukhomlinsky's ideas were included in the development of a modern concept for the education of unmanageable children and youngsters. The basic directions of work have been defined as primary and secondary prevention of offenses, social rehabilitation and psychological and correction work with them.

Key words: Vasyl Sukhomlinsky pedagogical inheritance, child personality in the norm and deviations, unmanageable children, factors that determine the complexity of education.

МЕЛЬНИЧУК Сергій Гаврилович. ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ЕСТЕТИЧНУ ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ

Стаття присвячена формуванню естетичної культури вчителя засобами природи. Автором виділені структурні компоненти естетичної культури вчителя, з-поміж яких: духовно-споглядальний, науково-самоосвітній і практично-конструктивний.

Ключові слова: естетична культура, професійна діяльність вчителя.

MELNICHUK Sergiy Gavrilovich. VASILIIY SUKHOMLINSKIY OB ESTETICHESKOY PODGOTOVKE UЧИТЕЛЯ СРЕДСТВАМИ ПРИРОДЫ

Статья посвящена формированию эстетической культуры учителя средствами природы. Автором выделены структурные компоненты эстетической культуры учителя, среди которых: духовно-наблюдательный, научно-самообразовательный и практически-конструктивный.

Ключевые слова: эстетическая культура, профессиональная деятельность учителя.

MELNICHUK Sergiy Gavrilovich. VASYL SUKHOMLYNSKY ABOUT THE AESTHETIC PREPARATION OF THE TEACHER BY MEANS OF NATURE

The analysis of the experience of pedagogical institutes regarding the formation of aesthetic culture of future teachers by means of nature shows that this activity was implemented in the educational process in the following way: methods and methods of teaching the sciences of the natural cycle, which provide solutions to this problem; by reading special courses and conducting special seminars; by writing the diploma and course papers on this problem; the disclosure of tasks, content, forms and methods of formation of aesthetic culture of future teachers and aesthetic education of students by means of nature in the course of pedagogy, psychology, aesthetics, philosophy, ecology, methods of teaching specialty disciplines, as well as fundamental sciences curricula.

Key words: aesthetic culture, professional activity of the teacher.

МИХИДА Сергій Павлович. АКТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Стаття присвячена актуалізації ідей В. О. Сухомлинського щодо управління закладом освіти. Акцент ставиться на функціях управління та посадових функціональних обов'язках педагогічних працівників, принципах управління закладом освіти, особистісних якостях керівника закладу освіти, організації менеджменту в сфері освіти.

Ключові слова: управління закладом освіти, функції керівника, принципи та особистісні якості, менеджмент сфери освіти.

МИХИДА Сергей Павлович. АКТУАЛИЗАЦИЯ ИДЕЙ В. А. СУХОМЛИНСКОГО В КОНТЕКСТЕ УПРАВЛЕНИЯ УЧРЕЖДЕНИЕМ ОБРАЗОВАНИЯ

Статья посвящена актуализации идей В. А. Сухомлинского по управлению учреждением образования. Акцент ставится на функциях управления и должностных функциональных обязанностях педагогических работников, принципах управления учреждением образования, личностных качествах руководителя учреждения образования, организации менеджмента в сфере образования.

Ключевые слова: управление закладом освіти, функції керівника, принципи та особистісні якості, менеджмент сфери освіти.

MIKHIDA Sergiy Pavlovich. ACTUALIZATION IDEAS OF V. O. SUKHOMLINSKY IN THE CONTEXT OF EDUCATION MANAGEMENT

Ideas V. O. Sukhomlynsky's about managing an educational institution are relevant and timely at the present stage of the development of the education system and the formation of a new Ukrainian school. Formulated by the director of the Pavlik School of Management and Functional Functions of Teachers, Principles of the Management of Educational Institutions, the personal qualities of the head of the educational institution are the subject of research by modern scholars in the context of building a new concept of management of educational institutions. Prospects for further scientific research may be related to the search for new forms of work of the heads of educational institutions in accordance with the modern requirements of reforming and modernizing the educational sector.

Key words: the management of the educational institution, the functions of the head, principles and personal qualities, management education.

НИКОЛАЄНКО Станіслав Миколайович. РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Стаття присвячена актуальній проблемі формування гармонійної, всебічно розвиненої особистості, як найвищої цінності суспільства. В аспекті формування гармонійно розвиненої особистості педагогічна спадщина В. Сухомлинського за своєю глибиною та змістом є невичерпним джерелом. Незважаючи на те, що В. О. Сухомлинський не займався проблемами вищої школи, студентства, його праці і нині є актуальними для університетської освіти країни. Видатний педагог неодноразово наголошував на тому, що «людська індивідуальність дитини неповторна. Виховання особистості, особливо сучасного студента, є складним, довготривалим, безперервним процесом, який не завершується одночасно з закінченням загальноосвітнього навчального закладу чи коледжу, адже людина протягом усього життя постійно зазнає виховних впливів. Переконаливо, що молодь, яка навчається в університеті, обов'язково має бути не лише включена в систему виховного впливу на відповідному рівні, а й бути безпосереднім активним учасником виховних заходів, всього внутрішньоуніверситетського життя.

Ключові слова: особистість, виховання, цінності, індивідуальність.

НИКОЛАЄНКО Станіслав Миколайович. РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Статья посвящена актуальной проблеме формирования гармоничной, всесторонне развитой личности как высшей ценности общества. В аспекте формирования гармонично развитой личности педагогическое наследие В. Сухомлинского по своей глубине и содержанию является неисчерпаемым источником. Несмотря на то, что В. А. Сухомлинский не занимался проблемами высшей школы, студенчества, его труды и сейчас актуальны для университетского образования страны. Выдающийся педагог неоднократно подчеркивал, что «человеческая индивидуальность ребенка неповторима. Воспитание личности, особенно современного студента, является сложным, длительным, непрерывным процессом, который не заканчивается одновременно с окончанием общеобразовательного учебного заведения или колледжа, ведь человек на протяжении всей жизни постоянно подвергается воспитательных воздействий. Убедительно, что молодежь, которая учится в университете, обязательно должен быть не только включена в систему воспитательного воздействия на соответствующем уровне, но и быть непосредственным активным участником воспитательных мероприятий, всего внутриуниверситетских жизни.

Ключевые слова: личностных, воспитание, ценности, индивидуальность.

NIKOLAYENKO Stanislav Nikolaevich. REALIZATION OF V. SUKHOMLINSKY'S IDEAS IN THE PROCESS OF FORMING HARMONIOUSLY-DEVELOPED PERSONALITY OF THE STUDENT OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF BIORESOURCES AND THE USE OF UKRAINE.

The article is devoted to the actual problem of the formation of a harmonious, fully developed personality, as the highest value of society. In the aspect of the formation of a harmoniously developed personality, the pedagogical heritage of V. Sukhomlynsky, in its depth and content, is an inexhaustible source. Despite the fact that V. O. Sukhomlynsky did not deal with the problems of higher education, students, his work and are now relevant to the university education of the country. An outstanding teacher has repeatedly emphasized that the human personality of the child is unique. The

upbringing of a person, especially a modern student, is a complex, long-term, continuous process that does not end at the same time as the completion of a general education institution or college, as a person throughout his life is constantly experiencing educational influences. It is convincing that young people studying at the university must be not only included in the system of educational influence at the appropriate level, but also to be the direct active participant in educational activities, all of the university life.

V. Sukhomlynsky's pedagogical system occupies a leading role in patriotic education. According to the outstanding teacher, the origins and methods of patriotic education are native language, nature, useful work, moral beauty of human behavior, creativity, historical past of the Ukrainian people, oral folk art, literature, etc.

One of the first V. Sukhomlynsky drew attention to civic education as a dominant pedagogical problem.

Aesthetic education for V. Sukhomlynsky is not just methods, forms, receptions, a series of measures, and this is the path of formation in the personality of moral culture, which is primarily noted by the attitude of man as the highest value.

Aesthetically closely related labor education. As V. Sukhomlynsky notes, «the labor activity of children should be the creation of beauty, inspired by the romance of cognition». In a market economy, these thoughts do not lose meaning, but only acquire a different sound.

Based on this, the five-year program of upbringing the student «Specialist, citizen, patriot» is developed and implemented at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The program reveals the conceptual foundations for planning educational work by the mentor of the academic group and other participants in the educational process, the content and goals of education are defined in their consistent and logical implementation from the first to the final year of studying the student. Integrated indicative plan of the educational work of the academician's mentor is based, which is based on system-value, person-oriented, subject-subject and activity approaches. The program includes acquaintance with the educational institution, its history, founders, scholarly schools, Kiev, Ukraine, the glorious past of our people, the implementation of measures for the formation of respect for the anthem, the national coat of arms, the discussion of literary works on patriotic themes, the cultivation of interest and value attitude to profession, formation of a healthy lifestyle, etc. The program takes into account the national calendar of holidays and memorable dates, anniversaries, specialties of the professions of the type "man-nature", glorifies national heroes, covers all areas of the maintenance of education, and its implementation ensures the harmonious and versatile development of the student's personality.

Realizing the ideas of V. Sukhomlynsky about the role of labor education, the combination of educational process with productive labor, the university created employers' councils, research and production centers, where young people undergo production training, study well and work well, understand the price of the earned.

Key words: personality, education, values, individuality

ПАНТЮК Тетяна Ігорівна, ПАНТЮК Микола Павлович. КОНЦЕПЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДІВ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті зроблена спроба з'ясувати сутність основних пріоритетів, які склали засадничу основу концепції дошкільної освіти В. Сухомлинського. До них віднесено: опертя дошкільної освіти на досконале аксіологічне підґрунтя; природовідповідність виховання; дитиноцентризм в дошкільному вихованні; особлива важливість і цінність дошкільного дитинства для всього людського життя; тісна взаємодія виховних інституцій у процесі дошкільного виховання; гармонія навчання, виховання й розвитку у процесі становлення дитини-дошкільника. Доведено незаперечну актуальність педагогічного доробку В. Сухомлинського для побудови сучасної нової української школи.

Ключові слова: В. Сухомлинський, дошкілля, дитина-дошкільник, пріоритет, дитиноцентризм, природовідповідність, аксіологія.

ПАНТЮК Татьяна Игоревна, ПАНТЮК Николай Павлович. КОНЦЕПЦИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СКВОЗЬ ПРИЗМУ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ВЗГЛЯДОВ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статье сделана попытка обосновать сущность приоритетов, лежащих в основе концепции дошкольного образования В. Сухомлинского. К ним относятся: опора дошкольного образования на совершенную аксиологическую основу; природосообразность воспитания, детоцентризм в дошкольном воспитании; особая важность и ценность дошкольного детства для всей человеческой жизни; тесное взаимодействие воспитательных институций в процессе дошкольного воспитания; гармония обучения, воспитания и развития в процессе становления ребенка-дошкольника. Доказана неоспоримая актуальность педагогического наследия В. Сухомлинского для построения современной новой украинской школы.

Ключевые слова: В. Сухомлинский, дошкольное воспитание, ребенок-дошкольник, приоритет, детоцентризм, природосообразность, аксиология.

PANTIUK Tetiana Ihorivna, PANTIUK Mykola Pavlovych. PRESCHOOL EDUCATION CONCEPT IN LIGHT OF PEDAGOGICAL VIEWS OF VASYL SUKHOMLYNSKYI

An attempt to substantiate the essence of the main priorities, which formed the fundamental basis of the preschool education concept of V. Sukhomlynskyi is made in the article. They include the following support of preschool education by a perfect axiological basis. The main moral categories are reflected in the writings of the scientist, such as goodness, justice, dignity, honor, love, etc. The next point is natural conformity of education that means harmonious relationship between man and nature, maximum use of nature in preschool education, a careful attitude to nature and to the own

health. One more important issue is child-centeredness in preschool education when the child is the subject of the educational process, he/she is a free, creative, active, responsible person. The next point is importance and value of preschool childhood for the whole of human life. Also close interaction of educational institutions (family, preschool institution, school) in the process of preschool education is of utmost importance. The concept also stresses on the harmony of education, upbringing and development in the process of a child-preschooler formation.

It is proved that the pedagogical concept of preschool education of V. Sukhomlynskyi is based on universal values, defining morality, spirituality, citizenship, patriotism as its indisputable priorities. It defines the childhood as a special period in the person life and importance for the future life. The concept treats the child as a subject of the educational process and defines freedom as a necessary condition for the successful formation of the individual. It relies on natural conformity as a fundamental principle of human life and proves that the harmony of man and nature is a necessary condition for the life of society at every stage of its development; points out the importance of harmonious interaction between all educational institutions and the coherence of their pedagogical influences on the child.

The article shows undisputed topicality of the pedagogical heritage of V. Sukhomlynskyi for the formation of a modern new Ukrainian school.

Keywords: V. Sukhomlynskyi, preschool education, preschool child, priority, child-centeredness, natural conformity, axiology.

ПЕТРЕНКО Оксана Борисівна. ГАННА ІВАНІВНА СУХОМЛИНСЬКА – ПЕДАГОГ, ПОПУЛЯРИЗАТОР ДОРОБКУ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті проаналізовано життя, педагогічну й просвітницьку діяльність Ганни Іванівни Сухомлинської – педагога, дружини, популяризатора доробку Василя Сухомлинського.

Виокремлено й схарактеризовано основні вектори педагогічної й просвітницької діяльності Г. Сухомлинської, як-то: педагогічна діяльність в Удмуртській республіці та на Кіровоградщині як викладача та управління; педагогічна діяльність в Павлівській середній школі як вчителя словесності та класного керівника; упорядкування і популяризація літературно-педагогічної спадщини Василя Олександровича Сухомлинського.

Ключові слова: Ганна Іванівна Сухомлинська, Василь Олександрович Сухомлинський, Павлівська середня школа, педагогічна діяльність, просвітницька діяльність, популяризація літературно-педагогічної спадщини.

ПЕТРЕНКО Оксана Борисівна. АННА ІВАНОВНА СУХОМЛИНСКАЯ – ПЕДАГОГ, ПОПУЛЯРИЗАТОР НАСЛЕДІЯ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статті проаналізована життя, педагогічна й просвітницька діяльність Анни Івановни Сухомлинської – педагога, жінки, популяризатора насліддя Василя Сухомлинського.

Виділені й охарактеризовані вектори педагогічної й просвітницької діяльності А. Сухомлинської, а іменно: педагогічна діяльність в Удмуртській республіці та на Кіровоградщині як викладача та управління; педагогічна діяльність в Павлівській середній школі як учителя словесності та класного керівника; упорядкування й популяризація літературно-педагогічного насліддя Василя Олександровича Сухомлинського.

Ключевые слова: Анна Ивановна Сухомлинская, Василий Александрович Сухомлинский, Павловская средняя школа, педагогическая деятельность, просветительская деятельность, популяризация литературно-педагогического наследия.

PETRENKO Oksana Borysivna. HANNA IVANIVNA SUKHOMLYNSKA – PEDAGOGUE, POPULARIZATOR OF VASIL SUKHOMLYNSKYI WORKS

In article the author analyzes the life, pedagogical and educational activities of Hanna Ivanivna Sukhomlynska, a teacher, wife, associates and popularizer of the outstanding Ukrainian teacher – Vasily Oleksandrovykh Sukhomlynskyi.

The main vectors of pedagogical and educational activity of H. Sukhomlynska, such as: teacher of pedagogy and psychology of the Votkinsky pedagogical college of the Udmurtsky Autonomous Soviet Socialist Republic, inspector of the People's Commissariat of Udmurtia, head of the department of evacuated orphanages, are singled out and characterized. director of the Onufriyevka secondary school in the Kirovograd region and a teacher of 5–10 grades of the same school, a teacher of literature and a class teacher Pavlishka Secondary School. We was found out that H. I. Sukhomlynska also directed the literary creativity of the students, organized and conducted literary and creative evenings, conducted a circle on the history of arts, taught the course «The culture of relationships in the family» (ethical course «Family, marriage, love, children») for girls in Pavlishka Secondary School.

Over thirty years of her life, H. I. Sukhomlynska devoted to the ordering and popularization of the literary and pedagogical heritage of Vasil Sukhomlynskyi. Hanna Ivanivna prepared for publication the manuscript of the book «How to raise a real person», «Talk with the young director of the school», «Letters to the son», «Hundred counsel to the teacher», thematic collections «Parental pedagogy», «Family in the heart», «Wisdom of the parent love», «Book about love», a considerable number of articles. Hanna Ivanivna joined the editorial board of a five-volume collection of works by the teacher, decoded drafts of letters, and systematized the correspondence of Vasily Olexandrovykh.

On the initiative and active participation of Hanna Ivanivna, three references (1978, 1987, 2001) of the teacher and literature on him and his work were concluded; A large archive of Vassl Sukhomlynskyi (F. 5097) was prepared, systematized and transferred to the Central State Archive of the Supreme Power and Administration of Ukraine; Vasil Sukhomlynskyi State Pedagogical-Memorial Museum was founded; Sukhomlynsky's Book Fund was created at the State

Scientific-Pedagogical Library of the National Academy of Sciences of Ukraine; the reading room is open at it.

Key words: *Hanna Ivanivna Sukhomlynska, Vasyl Oleksandrovych Sukhomlynskyi, Pavlishka Secondary School, pedagogical activity, educational activity, popularization of literary and pedagogical heritage.*

ПРИМАКОВА Віталія Володимирівна. СУЧАСНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОЛОЖЕНЬ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ В.СУХОМЛИНСЬКОГО

Стаття присвячена аналізу сучасних пріоритетів розвитку національної освіти України суголосних з педагогічними ідеями В.Сухомлинського. Зокрема здійснено спробу простежити точки дотику між основними положеннями виховної системи видатного педагога-гуманіста та центральними орієнтирами в розвитку вітчизняної шкільної освіти, окресленими в чинних нормативних документах. В результаті аналізу визначено ключові вектори реформаційних змін в освіті України, суголосні з ідеями і поглядами педагога-гуманіста; схарактеризовано потенціал і масштаби реактуалізації педагогічного досвіду класика, які потребують нині пильної уваги та орієнтують на конструктивні напрями подальших реформаційних змін в освіті.

Ключові слова: *пріоритети; реформаційні зміни; виховна система; педагог-гуманіст; педагогічна спадщина В.Сухомлинського; розвиток освіти; освіта України.*

ПРИМАКОВА Віталія Владимировна. СОВРЕМЕННЫЕ ПРИОРИТЕТЫ РАЗВИТИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОГО ШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПОЛОЖЕНИЙ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ В.СУХОМЛИНСКОГО

Стаття посвящена анализу современных приоритетов развития национального образования Украины, созвучных с педагогическими идеями В. Сухомлинского. В частности предпринята попытка проследить точки соприкосновения между основными положениями воспитательной системы выдающегося педагога-гуманиста и центральными ориентирами в развитии отечественного школьного образования, очерченными в действующих нормативных документах. В результате анализа определены ключевые векторы реформационных изменений в образовании Украины, созвучные с идеями и взглядами педагога-гуманиста; охарактеризован потенциал и масштабы реактуализации педагогического опыта классика, который требует пристального внимания и ориентирует на конструктивные пути дальнейших реформационных изменений в образовании.

Ключевые слова: *приоритеты; реформаторские изменения; воспитательная система; педагог-гуманист; педагогическое наследие В.Сухомлинского; развитие образования; образование Украины.*

ПРИМАКОВА Vitaliia Volodymyrivna. MODERN PRIORITIES FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN SCHOOL EDUCATION DRAW ON THE THESIS OF V. SUKHOMLYNSKY'S EDUCATIONAL SYSTEM

The article is devoted to the analysis of modern priorities of the development of national education of Ukraine, coherent with the pedagogical ideas of V. Sukhomlynsky. In particular, an attempt was made to examine the points of contact between the main thesis of the educational system of the outstanding pedagogue-humanist and the central guidelines in the development of the national school education, outlined in the current normative documents.

For this purpose the thesis of the Law of Ukraine «On Education» (2017) were thoroughly analyzed, focusing the educators on the implementation of strategic directions of reforming Ukrainian education, the Concept «New School. The space of educational opportunities», its basic document Concept of the secondary school of Ukraine. The strategic priorities of the reformation of the national education of Ukraine were identified and analyzed.

The analysis of recent publications on this problem has shown that the ideas of reforming education are based on classical ideas of the humanistic direction, confirming the importance of pedagogical experience of the past. So the appeal to the creative heritage of the classical teacher V. Sukhomlynsky is quite logical, because he with all his life and tireless work asserted these ideals and developed a similar value attitude towards them among his pupils.

These include: targeting the basic values of the development of education in line with world trends; modernization of the content of education; the re-actualization of the 12-year term for full secondary education; introduction of innovative educational process through application of competence-oriented technologies; professionalization of pedagogical workers. Taking into account the development of school education in the context of the reform movement (Concept of the New Ukrainian School), the main guidelines were recognized: a competent approach to the educational process; the recognition of the value of the childhood and the uniqueness of each individual, who treat it as a presumption of talent; the joy of knowing through the principle of natural conformity; development of personality and creation of proper conditions for its formation; cultivating the health and safety of life of students and others.

As a result of the analysis, key vectors of reforming changes in Ukrainian education are determined, coherent with the ideas and views of the. The potential and extent of updating the classical pedagogical experience, which are now in need of attention and focused on the constructive directions of further reformal changes in education are described.

Keywords: *priorities; reformal changes; educational system; pedagogue-humanist; pedagogical heritage of V. Sukhomlynsky; development of education; education of Ukraine.*

ПУСТОВІТ Григорій Петрович. АКТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

У статті схарактеризовано інклюзивну освіту в сучасній українській школі, що спрямована на надання кожній дитині, всім вразливим групам дітей можливостей для результативного навчання завдяки адаптації освітніх програм та навчального середовища до потреб учнів, які відрізняються своїми навчальними

можливостями. У такому контексті проаналізовано педагогічну концепцію Василя Сухомлинського, що ґрунтується на позиції неповторності Людини, на переконанні, що кожна дитина заслуговує на розвиток своїх здібностей, розкриття інтелектуального потенціалу.

У статті наголошується на актуальності прогностичних ідей В. Сухомлинського щодо організації інклюзивного навчання, де вагомими чинниками ефективності такої роботи, за його переконанням, було створення особливих умов і здійснення делікатного індивідуального підходу до кожної такої дитини. В. Сухомлинський звертав особливу увагу на індивідуалізацію роботи з такими дітьми, на необхідності залучення кожної такої дитини до посильної для неї розумової праці, до цікавої діяльності, щоб у неї розвивалося почуття власної гідності.

Ключові слова: Василь Сухомлинський, інклюзивна освіта, Павлівська середня школа, важка дитина, дитина з особливими потребами, виховання.

ПУСТОВИТ Григорій Петрович. АКТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ВАСИЛІЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В КОНТЕКСТЕ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАННЯ

В статті охарактеризовано інклюзивне образование в современной українській школі, направлене на предоставление каждому ребенку, всем уязвимым группам детей возможностей для результативного обучения благодаря адаптации образовательных программ и учебной среды к потребностям учеников, отличающихся своими образовательными возможностями. В таком контексте проанализирована педагогическая концепция Василия Сухомлинского, который основывается на позиции неповторимости Человека, на убеждении, что каждый ребенок заслуживает на развитие своих способностей, раскрытие интеллектуального потенциала.

В статье актуализированы прогностические идеи В. Сухомлинского относительно организации инклюзивного обучения, где весомым фактором эффективности такой работы, по его убеждению, было создание особых условий и осуществления деликатного индивидуального подхода к каждому такому ребенку. В. Сухомлинский обращал особое внимание на индивидуализацию работы с такими детьми, на необходимости привлечения каждого такого ребенка к посильному для него умственному труду, к интересной деятельности, чтобы у него развивалось чувство собственного достоинства.

Ключевые слова: Василий Сухомлинский, инклюзивное образование, Павлышская средняя школа, трудный ребенок, ребенок с особыми потребностями, воспитание.

PUSTOVIT Hryhorii Petrovych. ACTUALIZATION OF VASYL SUKHOMLYNSKYI IDEAS IN THE CONTEXT OF ORGANIZATION OF INCLUSIVE EDUCATION

The author describes inclusive education at the modern Ukrainian school, aimed at providing every child, and all vulnerable groups of children, opportunities for effective learning through the adaptation of educational programs and the learning environment to the needs of pupils with their own learning abilities. In this context we analyzed the pedagogical concept of Vasyl Sukhomlynskyi, based on the position of personality uniqueness, on the conviction that every child deserves the development of his abilities, the disclosure of intellectual potential.

The works of the teacher «How to raise a true person», «Talk with the young director of the school», «Problems of education of a fully developed individual», «I give my heart to children», «One hundred tips to the teacher», «Parental pedagogy», «Believe in the person», «Heavy children», «The wise power of the collective», «The most backward in class ...», «About «difficult» teenagers», «About «difficult» pupil and his comrades», «About «difficult» and impossible», etc., which reveals the main ideas and principles of the organization of inclusive education.

At the time when in such a society Soviet tried to isolate such children, sending them to specialized educational institutions, Vasyl Olexandrovych substantiated the involvement of these children in the educational process of a regular school together with a group of peers. Emphasizing that it is necessary to teach and educate such children in a comprehensive secondary school, and therefore there is no need to create any special educational institutions for them.

On the basis of the analysis of the pedagogical heritage of Vasyl Sukhomlynskyi it was established that an important place in the work of the pedagogical staff of Pavlyska school with difficult and demented children was given a corrective role of education. This process was described by him as a long, monotonous, hellishly complex and painfully heavy crop whose seeds produce sprouts only after several years. This work also requires an exceptional respect for the human person.

The article emphasizes the relevance of the predictive ideas of V. Sukhomlynskyi about the organization of inclusive education, where, according to him, a significant factor in the effectiveness of such work was the creation of special conditions and the implementation of a delicate, individual approach to each such child. V. Sukhomlynskyi paid special attention to the individualization of work with such children, the necessity of involving each such child in her mental work, her active work, to develop her own dignity.

We proved that the introduction of inclusive education also determines the processes of thorough study of the views of Vasyl Sukhomlynskyi on the formation, education and development of the child's personality on the basis of preservation, restoration and strengthening of his health.

Key words: Vasyl Sukhomlynskyi, inclusive education, Pavlyska high school, heavy child, child with special needs, education.

РАЦУЛ Олександр Анатолійович. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА В КОНТЕКСТІ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Аналізуючи соціально-педагогічну роботу соціального педагога і її проблеми, автор окреслює педагогічні технології павльського вчителя, а саме: технологію вивчення дитини; технологію опіки та милосердя; технологію проектування процесу соціалізації. Принципи виховання, методичні рекомендації та поради вченого є дієвою школою та допомогою педагогам в соціально-педагогічній роботі.

Ключові слова: соціально-педагогічна робота; творча спадщина В. О. Сухомлинського; принципи виховання; новітні технології павльського вченого; технологія вивчення дитини; технологія опіки та милосердя; технологія проектування процесу соціалізації.

РАЦУЛ Александр Анатольевич. СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ РАБОТА В КОНТЕКСТЕ ТВОРЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

Анализируя социально-педагогическую работу социального педагога и ее проблемы, автор очертил педагогические технологии павлышского учителя, а именно: технологию изучения ребенка, технологию опеки и милосердия, технологию проектирования процесса социализации. Принципы воспитания, методические рекомендации и советы ученого являются действенной школой и помощью педагогам в социально-педагогической работе.

Ключевые слова: социально-педагогическая работа; творческое наследие В. А. Сухомлинского; принципы воспитания; новейшие технологии павлышского ученого; технология изучения ребенка; технология опеки и милосердия; технология проектирования процесса социализации.

RATSUL Alexander Anatolievich. SOCIAL AND PEDAGOGICAL WORK IN THE CONTEXT OF THE CREATIVE HERITAGE V. A. SUKHOMLINSKY

Analyzing the social pedagogical work of the social pedagogue and her problems, the author outlined the pedagogical technologies of the Pavlysh teacher, namely: the technology of studying the child, the technology of guardianship and charity, the technology of designing the process of socialization. Principles of upbringing, methodological recommendations and advice of a scientist are an effective school and help teachers in social and pedagogical work.

Key words: socio-pedagogical work, V. A. Sukhomlinsky's creative heritage; principles of upbringing; the latest technologies of the Pavlysh scientist; technology of child study; technology of guardianship and charity; technology of designing the process of socialization.

РАЦУЛ Анатолій Борисович. СИСТЕМА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ПАВЛИША В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНИ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Досліджена система самореалізації вихованців Павльської школи. Накреслені шляхи та умови залучення школярів до трудової, технічної та художньої діяльності. Виявлені закономірності самореалізації на етапах самовиявлення, самовираження та самоствердження. Обґрунтована сутність компонентів системи, де емоції, збудження, протиріччя, пошана, заслуги, успіх, вияв можливостей, корисність є ведучими.

Ключові слова: система, самореалізація, шляхи, умови, закономірності.

РАЦУЛ Анатолий Борисович. СИСТЕМА САМОРЕАЛИЗАЦИИ ШКОЛЬНИКОВ ПАВЛЫША В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ В. СУХОМЛИНСКОГО

Исследована система самореализации воспитанников Павлышской школы. Начерчены пути и условия приближения школьников к трудовой, технической и художественной деятельности. Определены закономерности самореализации на этапах самовыявления, самовыражения и самоутверждения. Обоснована сущность компонентов системы, в которой ведущими являются эмоции, возбуждение, противоречия, почести, достижения, успех, проявление возможностей, полезность.

Ключевые слова: система, самореализация, пути, условия, закономерности.

RATSUL Anatoly Borisovoch. SYSTEM OF SELF-REALIZATION OF PAVLYSH SCHOOLS IN THE PEDAGOGICAL HERITAGE OF V. SUKHOMLINSKY

The system of self-actualization of pupils of the Pavlysh school is investigated. Draw ways and conditions for involving schoolchildren in labor, technical and artistic activities. The patterns of self-realization at the stages of self-expression, self-expression and self-affirmation are revealed. The essence of the components of the system is grounded, where emotions, excitements, contradictions, honor, merits, success, possibilities of appearance, utility are leading.

Keywords: system, self-realization, ways, conditions, regularities.

САДОВИЙ Микола Ілліч. ПОГЛЯДИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО НА ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ НА ЗЛАМІ ЕПОХ

Стаття присвячена актуальній проблемі формування всебічно розвинутої особистості інформаційного суспільства, де праця лежить в основі життєдіяльності людей. Неоднозначність відношення до трудового виховання, яка появилася на початку 90-х років минулого століття уже привела до значного нівелювання трудового навчання у закладах середньої та вищої освіти. Причому науково-педагогічного обґрунтування зведення трудового виховання нанівець через ніби то привабливіші форми не зроблено. Визнані світом науковці-вчителі мали інші погляди на проблему.

Яскравим прикладом такого підходу ми розглядаємо через аналіз науково-педагогічної та громадської діяльності визначного українського вченого В. О. Сухомлинського, у якому цілісно поєднувалися наступні складові: громадянин, син, брат, батько, чоловік, товариш, науковець громадський діяч і саме головне великий вчений-педагог, який серце віддав дітям сповна.

На основі досліджень В. О. Сухомлинського ми узагальнили принципи та функції трудового виховання і визначили їх зміст для нинішніх умов. До них ми віднесли неоднорідність видів праці, раннє залучення до продуктивної праці, праця як поєднання функцій розуму і рук, процес переходу продуктивної праці дорослих у дитячу, інноваційний характер праці, єдність праці та духовного життя, посиленість трудової діяльності, розвиток індивідуальності у праці, єдність і цілісність трудового виховання і загального розвитку, спадкоємність змісту трудової діяльності, системний характер продуктивної праці, всебічно розвинена особистість в праці.

Ключові слова: трудове виховання, В. О. Сухомлинський, принципи, цінності, особистість.

САДОВОЙ Николай Ильич. ВЗГЛЯДЫ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО НА ТРУДОВОЕ ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ НА ПЕРЕЛОМЕ ЭПОХ

Статья посвящена актуальной проблеме формирования всесторонне развитой личности информационного общества, где труд лежит в основе жизнедеятельности людей. Неоднозначность отношения к трудовому воспитанию, которая появилась в начале 90-х годов прошлого века уже привела к значительному нивелированию трудового обучения в средних и высших учебных заведениях. Причем научно-педагогического обоснования возведения трудового воспитания нет из-за якобы привлекательные формы не сделано. Признанные миром ученые-учителя имели другие взгляды на проблему.

Ярким примером такого подхода мы рассматриваем через анализ научно-педагогической и общественной деятельности выдающегося украинского ученого В. А. Сухомлинского, в котором целостно сочетались следующие составляющие: гражданин, сын, брат, отец, муж, друг, ученый общественный деятель и самое главное знаменитый ученый-педагог, который сердце отдал детям сполна.

На основе исследований В. А. Сухомлинского мы обобщили принципы и функции трудового воспитания и определили их содержание для нынешних условий. К ним мы отнесли неоднородность видов труда, раннее приобщение к производительному труду, труд как сочетание функций ума и рук, процесс перехода производительного труда взрослых в детскую, инновационный характер труда, единство труда и духовной жизни, посиленность трудовой деятельности, развитие индивидуальности в работе, единство и целостность трудового воспитания и общего развития, преемственность содержания трудовой деятельности, системный характер производительного труда, всесторонне развитая личность в труде.

Ключевые слова: трудовое воспитание, В. А. Сухомлинский, принципы, ценности, личность.

SADOVYI Mykola Illich. VASILY SUKHOMLINSKY'S VIEWS ON EMPLOYMENT EMPLOYMENT OF YOUTH WITH EMERGENCY

The article is devoted to the actual problem of the formation of a fully developed personality of an information society, where labor is the basis of human life. The ambiguity of the relation to labor education, which appeared in the early 90's of the last century, has already led to a significant leveling of labor training in secondary and higher educational institutions. Moreover, the scientifically pedagogical justification of the reduction of labor education nullity due to the seemingly more attractive forms have not been made. The world-recognized scholars-teachers had different views on the problem.

A vivid example of this approach is considered through the analysis of the scientific pedagogical and social activities of the outstanding Ukrainian scientist V. O. Sukhomlinsky, which united the following components in a holistic manner: citizen, son, brother, father, husband, friend. Vasily Oleksandrovich is an example of fulfilling his civic duty to the Motherland: from the first days of the war of 1941–1945 he went to the front of the politruk in the very hell at Moscow, where he was seriously wounded and was not subject to returning to the front for health reasons. Worked desperately in the pedagogical field, which was crowned with the awarding of the high rank of the Hero of Socialist Labor, the defense of the dissertation and the awarding of the scientific degree of the candidate of pedagogical sciences, the election of a corresponding member of the Academy of Pedagogical Sciences of the USSR, to become an honored teacher of Ukraine.

He was a caring son and a lot of warm words were written about his mother. He trained his daughter Olga, a doctor of pedagogical sciences, academician and son of Sergey, designer of the Arsenal plant, dedicated to his ideas.

Director of the village school, who considered the school as a living space for the harmonious development and upbringing of the personality, which was embodied through the methodological, didactic, methodological, and educational components of the educational process. His spirit in the school, where he not only worked most of his life, but also lived in an apartment in a school building felt to this day. Everyone who steps into the school area is pierced by the impression that the cult of love for Labor, Motherland, Motherland will rule here; a scientist who has been recognized for life in Germany, China, China, Finland, England, and others. countries. Turning pages of the book of five volumes, books «Heart I give to children», «Pavlyska high school», books of internal control (each school principal according to normative documents had to visit at least 200 lessons during the school year, Vasily Oleksandrovich visited twice), psychological materials The seminar is constantly attacking the repetition of one of the most important components of his beliefs, life and activities, his work: «productive work», «mental work», «wisdom of labor», «spiritually rich, interesting, intellectually rich to work», «simple labor», «total productive work», «child labor», «total work on self-service»,

«favorite work», «beautiful work», «creative work», «collective labor», «skillful work», «Creative mental labor», «physical labor», «socially useful labor», «everyday work», «educational work», «labor for people», «alien labor», «general labor», «labor of young children», «Active labor», «work of great social significance». There are dozens of articles devoted to this problem, in particular, «Labor Education in a Rural School», «Education of Moral Incentives for Labor in the Young Generation», «Training for Students to Work», «Labor and Struggle», «Work, Call, Happiness», «Work and moral upbringing», «Nature, labor, worldview», collection «Bread, labor and song» and others.

Based on the research of V. O. Sukhomlynsky we summarized the principles and functions of labor education and defined their content for the current conditions. To them we considered the heterogeneity of types of labor, early involvement in productive labor, work as a combination of functions of mind and hands, the process of transition of productive labor among adults to children, the innovative nature of labor, the unity of work and spiritual life, the intensity of labor activity, the development of individuality in labor, unity and the integrity of labor education and general development, continuity of the content of work, the systematic nature of productive labor, a fully developed personality in labor

Key words: labor education, V. O. Sukhomlynsky, principles, values, personality.

САВЧЕНКО Наталія Сергіївна, КОТЕЛЯНЕЦ Наталка Валеріївна. ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті аналізуються педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського щодо змісту основних категорій духовно-морального виховання та шляхів їх формування у процесі гармонійного розвитку та виховання особистості дитини в контексті гуманістичної педагогіки, ґрунтуючись на пріоритеті загальнолюдських цінностей, любові до дитини, повазі до її внутрішнього, духовного світу.

Ключові слова: В. О. Сухомлинський, гуманістична педагогіка, гуманізм, духовність, загальнолюдська мораль, моральність, педагогіка Добра, людяність, совість, обов'язок.

САВЧЕНКО Наталия Сергеевна, КОТЕЛЯНЕЦ Наталка Валерьевна. ДУХОВНО-МОРАЛЬНОЕ ВОСПИТАНИЕ В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье анализируются педагогические идеи В. А. Сухомлинского по содержанию основных категорий духовно-морального воспитания и путей их формирования в процессе гармоничного развития и воспитания личности ребенка в контексте гуманистической педагогики, основываясь на приоритете общечеловеческих ценностей, любви к ребенку, уважении к ее внутреннему, духовному миру.

Ключевые слова: В. А. Сухомлинский, гуманистическая педагогика, гуманизм, духовность, общечеловеческая мораль, моральность, педагогика Добра, человечность, совесть, долг.

SAVCHENKO Nataliia Serhiivna, KOTELIANETS Natalka Valeriivna. SPIRITUAL-MORAL EDUCATION IN PEDAGOGICAL HOLIDAY V.O. SUKHOMLYNSKY

The article analyzes pedagogical ideas of V. O. Sukhomlynsky about the content of the main categories of spiritual and moral education and the ways of their formation in the process of harmonious development and education of the child's personality in the context of humanistic pedagogy, based on the priority of universal values, love for the child, respect for its inner, spiritual world.

V. O. Sukhomlynsky fairly argued that the main duty of teachers and educators in the context of the problem of moral education is the affirmation of the principles of universal morality among schoolchildren; raising their respect for parents, older than age, to folk traditions and customs, national and cultural values of Ukraine, its state and social system; preparing them for a conscious life in the spirit of mutual understanding, peace, consent, etc.

But in today's school there is a considerable number of children with a fairly stable negative and unhealthy inclination, which find their manifestation in various negative actions and actions, in particular in clearly deliberate violations of norms and rules of conduct, in ignoring the obligatory requirements of the teacher, etc. Leading place in the pedagogical heritage of V. O. Sukhomlynsky has the idea of humanism, humanity and benevolence. On moral perfection the teacher spoke as a component of a fully developed personal.

According to V. O. Sukhomlynsky, moral education must begin with the development of moral concepts, which must be not only learned, but also transformed into internal personal aspirations. The core of moral education V.O. Sukhomlynsky considered formation in the child of humanity, humanism, conscience.

V. O. Sukhomlynsky paid the principal attention to the professional training of the teacher and recognized her important role in moral education. The methods and tools offered by the genius of pedagogy are fundamentally important for modern education. Everything that says V. O. Sukhomlynsky about morals, morals, conscience, shame, duty, responsibility, is important for parents, students and teachers at the same time.

Key words: V. O. Sukhomlynsky, humanistic pedagogy, humanism, spirituality, universal morality, morality, pedagogy Good, humanity, conscience, duty.

СЛЮСАРЕНКО Ніна Віталіївна. ПРОБЛЕМИ СПІЛКУВАННЯ ТА КОМУНІКАЦІЙ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Статтю присвячено проблемам спілкування як основи плідної обоюдної діяльності вчителя і учня Нової української школи. Наведено думки В. О. Сухомлинського щодо необхідності і доцільності педагогічного спілкування. Акцентовано, що педагог відводив значну роль спілкуванню, вважав його досить ефективним

засобом обміну інформацією, навчання та виховання молодого покоління. Схарактеризовано різні види комунікацій, в які доводиться вступати вчителю задля успішного здійснення своєї педагогічної діяльності, та наведено приклади таких комунікацій за творами В. О. Сухомлинського.

Ключові слова: Нова українська школа; спілкування; педагогічне спілкування; комунікація; види комунікацій; В. О. Сухомлинський.

СЛЮСАРЕНКО Ніна Віталіївна. ПРОБЛЕМЫ ОБЩЕНИЯ И КОММУНИКАЦИЙ УЧАСТНИКОВ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В КОНТЕКСТЕ ИДЕЙ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

Статья посвящена проблемам общения как основы плодотворной двусторонней деятельности учителя и ученика Новой украинской школы. Приведены мнения В. А. Сухомлинского о необходимости и целесообразности педагогического общения. Акцентировано, что педагог отводил значительную роль общению, считал его достаточно эффективным средством обмена информацией, обучения и воспитания подрастающего поколения. Охарактеризованы различные виды коммуникаций, в которые приходится вступать учителю для успешного осуществления своей педагогической деятельности, и приведены примеры таких коммуникаций по произведениям В. А. Сухомлинского.

Ключевые слова: Новая украинская школа; общение; педагогическое общение; коммуникация; виды коммуникаций; В. А. Сухомлинский.

SLYUSARENKO Nina Vitaliyivna. INTERACTION AND COMMUNICATION PROBLEMS OF PARTICIPANTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE CONTEXT OF V. O. SUKHOMLYNSKIY'S IDEAS

The article is devoted to the problems of interaction as the basis of the mutual activity of a teacher and a student of the New Ukrainian school. The key components of the Concept of the New Ukrainian School are characterized, each of which is possible only through the organization of effective interaction and communication (both internal and external) of all participants in the educational process and a wide range of people interested in its improvement.

The attention is drawn to the fact that at the New Ukrainian School it is necessary to ensure that fruitful interaction is made between all participants in the educational process. It should be remembered that the organization of interaction has always been one of the main functions of the teacher. This is the so-called communicative function, which involves, at a minimum, the establishment of a proper, benevolent, subject-subjective relationship with pupils (educatees), their parents, teachers, the leadership of the institution of general secondary education.

The views of V. O. Sukhomlynskiy about the necessity and expediency of pedagogical interaction are presented. It is emphasized that the pedagogue gave a significant role to interaction, considered it a very effective means of information exchange, training and upbringing of the younger generation. Different kinds of communications, necessary for successful implementation of teacher's pedagogical activity are described and examples of such communications are given in the works of V. O. Sukhomlynskiy. Among them there are: communication that occurs when its initiator needs some information; communication that occurs when its initiator is required to convey information that is needed to another person, organization or its subdivision; communication that arises when its initiator needs to share his emotions with another person (people) –to tell about a certain event that caused a strong emotional reaction; communication that arises when it is necessary to synchronize or coordinate actions, to organize combined activities.

It is concluded that a careful study of the views of V. O. Sukhomlynskiy about the pedagogical interaction of participants in the educational process proves that the outstanding pedagogue paid significant attention to this problem. The experience of the organization of external and internal communications at Pavlyska school is extremely positive and deserves a careful study and implementation in the area of modern institutions of general secondary education.

Key words: the New Ukrainian school, interaction, pedagogical interaction, communication, kinds of communications, V. O. Sukhomlynskiy.

ХАЙРУЛІНА Васи́лина Миколаївна. ЧУДЕСНИЙ СВІТ ДИТИНСТВА В ТВОРЧОМУ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті досліджуються шляхи виховання Особистості - створення себе в собі, становлення духовної культури індивідуума. На прикладі життєдіяльності Українського колежу ім. В. О. Сухомлинського, а також наукового та особистого життєвого досвіду автора, сформульовано визначення Школи духовного розвитку і чесноти, показаний процес її діяльності, форми реалізації в шкільну практику. Розглядаючи проблему в широкому контексті, акцент зроблений на досвід і використання елементів християнської культури, творчості, інтелектуального розвитку.

Ключові слова: духовний розвиток, дитинство, В. Сухомлинський.

ХАЙРУЛІНА Васи́лина Николаевна. ЧУДЕСНЫЙ МИР ДЕТСТВА В ТВОРЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье исследуются пути воспитания Личности - создание себя в себе, становления духовной культуры индивидуума. На примере жизнедеятельности Украинского коллежа им. В. А. Сухомлинского, а также научного и личного жизненного опыта автора, сформулировано определение Школы духовного развития и добродетели, показан процесс ее деятельности, формы реализации в школьную практику. Рассматривая проблему в широком контексте, акцент сделан на опыт и использование элементов христианской культуры, творчества, интеллектуального развития.

Ключевые слова: духовное развитие, детство, В. Сухомлинский.

KHAIRULINA Vasylyna Mykholaivna. WONDERFUL WORLD OF CHILDHOOD IN CREATIVE HERITAGE OF V. O. SUKHOMLYNSKY

The article of Vasylyna Khairulina «Wonderful world of childhood in creative heritage of V. O. Sukhomlynsky» studies the ways of educating the Person - the creation of self, the formation of the spiritual culture of the individual. On the example of the life of the Ukrainian College. V. A. Sukhomlynsky, as well as the scientific and personal life experience of the author, the definition of the School of Spiritual Development and Virtue is formulated, the process of its activity, forms of implementation in school practice is shown. Considering the problem in a broad context, the emphasis is on the experience and use of elements of Christian culture, creativity, intellectual development.

Key words: spiritual development, childhood, V. Sukhomlynsky.

ХОМИЧ Лідія Олексіївна. ІДЕЇ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті проаналізовано ідеї В. О. Сухомлинського про формування у майбутніх вчителів гуманного ставлення до дітей, розвиток особистості майбутнього вчителя, усвідомлення ним системи цінностей які становлять основу професійної діяльності, а також формування педагогічної культури майбутнього вчителя, розвиток його інтелекту, творчості і сприяння саморозвитку. Актуалізується необхідність їх використання у процесі підготовки вчителя для нової української школи.

Ключові слова: вчитель, гуманізм, розвиток особистості, система цінностей, педагогічна культура, творчість, саморозвиток.

ХОМИЧ Лидия Алексеевна. ИДЕИ В. А. СУХОМЛИНСКОГО В СОДЕРЖАНИИ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ НОВОЙ УКРАИНСКОЙ ШКОЛЫ

В статье проанализированы идеи В. А. Сухомлинского о формировании у будущих учителей гуманного отношения к детям, развитии личности будущего учителя, осознании им системы ценностей, которые составляют основу профессиональной деятельности, а также формировании педагогической культуры будущего учителя, развитии его интеллекта и способствование саморазвитию. Актуализируется необходимость их использования в процессе подготовки учителя для новой украинской школы.

Ключевые слова: учитель, гуманизм, развитие личности, система ценностей, педагогическая культура, творчество, саморазвитие.

KHOMYCH Liditya Oleksiivna. SUKHOMLYNSKY'S IDEAS IN THE CONTENT OF TEACHER TRAINING FOR A NEW UKRAINIAN SCHOOL

Social changes impose new requirements for personal and professional qualities of a teacher. The documents of the Ministry of Education and Science of Ukraine are determined that the Ukrainian school will be successful if a successful teacher comes to it and is a creative and responsible person, who is constantly working on himself, and is ready for innovation. It is connected to the issues of pedagogy of creativity.

The basis of the teacher's professional activity is creativity believed V. O. Sukhomlynsky. There are no special studies devoted to the teacher's personality in his pedagogical heritage. But the reasons for teaching and creativity, the research nature of the work of the teacher, the principles and style of activity that directly concern the qualities of the person who teaches and educates are in the concept of civil and humanistic education. Given the fact that the teacher's personality determines the development of the student's personality, society traditionally places high demands on the personal qualities of teachers. The position on the need for high personal qualities of the teacher, developed by him, can be regarded as the principle of a person-centered approach to education and the principle of the dependence of the student's personality development on the teacher's personality.

V. O. Sukhomlynsky noted that the life, health, reason, character, will, civic and intellectual person of a child, his place and happiness in life depend on the skill, skill, wisdom of a teacher. The teacher is called to be the creator of the individual, since he is subordinated to the subtle spheres of his spiritual life, feeling, dedication, reason, will.

The article analyzes the requirements for the teacher and his qualities, outlines the ideas of V. O. Sukhomlynsky about the content of teacher training, among them: the formation of a humane attitude towards children by future teachers; the development of the personality of the future teacher, their awareness of the values of values that form the basis of professional activity; the formation of the pedagogical culture of the future teacher, the development of his intellect, creativity and self-development, is determined how they can be implemented in modern conditions.

Key words: teacher, humanism, personality development, system of values, pedagogical culture, creativity, self-development.

ЯНЧЕНКО Тамара Василівна. ІДЕЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

Стаття присвячена характеристиці соціально-педагогічних ідей у дитячих творах Василя Сухомлинського. Увага приділяється соціальному становленню дитини, формуванню відповідальності за свої вчинки, волонтерській діяльності та допомозі людям.

Ключові слова: дитина, соціальна педагогіка, соціально-педагогічна допомога, волонтерська діяльність, соціальне становлення.

ЯНЧЕНКО Тамара Васильевна. ИДЕИ СОЦИАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

Статья посвящена характеристике социально-педагогических идей в детских произведениях Василия Сухомлинского. Внимание сосредоточено на социальном становлении ребенка, формировании ответственности за свои поступки, волонтерской деятельности и помощи людям.

Ключевые слова: ребенок, социальная педагогика, социально-педагогическая помощь, волонтерская деятельность, социальное становление.

YANCHENKO Tamara Vasylivna. THE IDEAS OF SOCIAL PEDAGOGY IN LITERARY WORKS OF VASYL SUKHOMLYNSKY

The ideas of social pedagogy are reflected in the works of Vasyl Sukhomlynsky. The children's centering, the determinative impact of the environment on the child, the importance of equal relations of cooperation between the teacher and the children, the interaction between the school and family, the belief in the power of education, the humane attitudes toward people with special needs and help to them are those concepts that have development in the legacy of Vasyl Sukhomlynsky and in modern social pedagogy.

Modern social pedagogy aims to explore the educational potential of the environment, the education's role in a more successful socialization and personality development, the impact of socio-cultural conditions and the establishment of society attitudes to childhood as the defining stage of the formation of the personality. This combines it with the pedagogy of Vasyl Sukhomlynsky.

The ideas of social pedagogy were developed by Vasyl Sukhomlynsky not only in his scientific works, but also in his literary works for children. This makes the ideas of social pedagogy available for children and increase their educational impact.

Vasyl Sukhomlynsky teaches children a responsible attitude to the people and to the environment, forms in them the desire to become better, to do good, to help, to be friends, to respect the elders, to work, to study, to love the people, the school, the nature, grow up real people in his literary works for children.

Keywords: the child, social pedagogy, social-pedagogical assistance, volunteering, social formation.

ЯЦУК Інна Петровна. ВЕДУЩИЕ ИДЕИ МОРАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ В СУХОМЛИНСКОГО В КОНТЕКСТЕ СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ ОБРАЗОВАНИИ И ВОСПИТАНИИ

В статті представлений матеріал про творчий шлях педагога-новатора Василя Сухомлинського. На основі аналізу його педагогічної історії розкривається шлях становлення Сухомлинського як педагога; характеризується дієвостним характером нравственного виховання; виділені провідні ідеї виховання в його педагогічному наслідженні та співставлені з сучасними концептами виховання. Обґрунтовано значення педагогічних ідей та установок видатного педагога для сучасної практики освіти та виховання молоді.

Ключові слова: В. Сухомлинський, педагогічна належність, педагогічна система, Павлишська середня школа, нравственное виховання, особистісний та дієвостний підходи, азбука моралі, сучасна практика освіти та виховання.

YASHCHUK Inna Petrivna. ВЕДУЩИЕ ИДЕИ МОРАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ В СУХОМЛИНСКОГО В КОНТЕКСТЕ СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ

В статье представлен материал о творческом пути педагога-новатора Василия Сухомлинского. На основе анализа его педагогического наследия раскрыто путь становления Сухомлинского как педагога; охарактеризован деятельностный характер нравственного воспитания; выделены ведущие идеи воспитания в его педагогическом наследии и сопоставлены с современными концептами воспитания. Обосновано значение педагогических идей и установок выдающегося педагога для современной практики образования и воспитания молодежи.

Ключевые слова: В. Сухомлинский, педагогическое наследие, педагогическая система, Павлышская средняя школа, нравственное воспитание, личностный и деятельностный подходы, азбука морали, современная практика образования и воспитания.

YASHCHUK Inna Petrivna. THE CONCEPTUAL IDEAS OF MORAL EDUCATION OF V. SUKHOMLYNSKYI IN THE CONTEXT OF MODERN EDUCATION

The article deals with the material on the creative way of the pedagogue-innovator Vasyl Sukhomlynskyi. It is underlined that in his professional development the teacher relied primarily on the didactic ideas and principles of the upbringing of ancient philosophers whose ideas the most fully suited to his pedagogical style and goals, as well as the ideas of humanistic education.

It was found out that pedagogical system of the great teacher is based on anthropological and cultural representations and his own pedagogical experience, on the principles of humanism, on recognition of the child's personality the highest value, on which processes of education and upbringing, creative activity of the pedagogical and student staff should be oriented. The set of components of the pedagogical process (education, upbringing, management, family, environment) is presented in this system; these components reflect the means, methods, forms and methods of achieving the goal.

In the article attention is focused on the activity and personal approaches in the organization of a holistic educational process, which involves the active activity of the growing personality in the work on her moral development and self-perfection.

Such aspects of moral education like sense of honor, justice, human dignity, work is characterized. The article presents fragments of the «alphabets of morality», which contains the rules, commandments, norms of behavior, which was widely used in the practice of Pavlysh school. The scholar highlighted such humanistic principles of moral education as the reliance on positive qualities of the individual, her needs and interests, and the desire for self-development of her natural instincts.

The innovative achievements of the teacher like the School of joy, the School under the blue sky, the lessons of thinking in nature, the conversations on human studies, the Parents School, the psychological and pedagogical seminar, the Mother's Day are highlighted. They are widely used in modern institutions of secondary and higher education.

It is proved that V. Sukhomlynskyi's pedagogical heritage has a proactive character in relation to social development, that's why it is in demand nowadays. Some Sukhomlynskyi's individual pedagogical ideas were compared with modern concepts in order to find out their similarity and actualization of algorithms for constructing the work of teaching collectives, the restoration of effective methods of teaching and upbringing of the younger generation.

Keywords: V. Sukhomlynsky, pedagogical heritage, pedagogical system, Pavlyska school, moral education, personal and activity approaches, alphabet of morality, modern practice of education and upbringing.

ДОВГА Тетяна Яківна. ІДЕЯ САМОТВОРЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПЕДАГОГІЦІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

В статті досліджено прояви ідеї самотворення особистості в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського. Встановлено взаємозв'язок між процесами самотворення, саморозвитку та самовдосконалення. Розкрито сутність самопроцесів, близьких до самотворення: самопізнання, самооцінка, самоосвіта, самовиховання, самоіміджування. Показано вплив зазначених процесів на ефективність професійного самовдосконалення вчителя. Проаналізовано шляхи реалізації ідей та поглядів видатного педагога в працях сучасних дослідників.

Ключові слова: В. О. Сухомлинський, учитель, особистість, самотворення, саморозвиток, самовдосконалення, самоіміджування.

ДОВГА Татьяна Яковлевна. ИДЕЯ САМОСОЗИДАНИЯ ЛИЧНОСТИ В ПЕДАГОГИКЕ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статье исследованы проявления идеи самосозидания личности в педагогическом наследии В. А. Сухомлинского. Установлена взаимосвязь между процессами самосозидания, саморазвития и самосовершенствования. Раскрыта сущность самопроцессов, близких к самосозиданию: самопознание, самооценка, самообразование, самовоспитание, самоимиджирование. Показано влияние указанных процессов на эффективность профессионального самосовершенствования учителя. Проанализированы пути реализации идей и взглядов выдающегося педагога в работах современных исследователей.

Ключевые слова: В. А. Сухомлинский, учитель, личность, самосозидание, саморазвитие, самосовершенствование, самоимиджирование.

DOVGA Tetiana Yakivna. THE IDEA OF THE SELF-CREATION OF PERSONALITY IN THE PEDAGOGIC OF VASILYY SUKHOMLINSKY

In article the manifestations of the idea of self-creation of personality in the pedagogical heritage VA Sukhomlinsky. The phenomenon of self-creation in modern psychological research is determined, an attempt is made to pedagogize this phenomenon. The relationship between the processes of self-development, self-development and self-development is established, and their role in the professional activity of the teacher is shown. The essence of self-processes close to self-development is revealed: self-knowledge, self-evaluation, self-education, self-education, self-immiration, The description of these phenomena from the standpoint of VA Sukhomlinsky's pedagogical experience is presented. The sphere of their influence on the effectiveness of the teacher's professional self-improvement and the development of the personal qualities of the students is determined. The ways of realizing the ideas and views of the outstanding teacher in the work of modern researchers are analyzed. Attention is paid to the development of the processes of visualization and self-education, as the actual aspects of improving the quality of the professional training of the future teacher, which contribute to creative self-education in the conditions of modernization of the national education system.

Keywords: V. O. Sukhomlynsky, teacher, personality, self-creation, self-development, self-improvement, self-imitation.

БАРАНИЮК Ірина Григорівна. ПРИНЦИПИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КНИЗІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО «СЕРЦЕ ВІДДАЮ ДІТЯМ» ТА В ЙОГО ХУДОЖНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.

У статті розкриваються принципи естетичного та морального виховання молодших школярів, вироблені Василем Сухомлинським в його відомій книзі «Серце віддаю дітям» та у власних творах художньої педагогіки. Ідеї педагога потребують особливої уваги через те, що були випробувані в практичній діяльності та є важливою складовою педагогічної системи відомого педагога. Тема естетичного виховання засобами природи є ґрунтовно розробленою В. Сухомлинським та спрямована на естетичне, а значить духовне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Ключові слова: Василь Сухомлинський, художня педагогіка, «Серце віддаю дітям», виховання природою, початкове навчання, естетичне виховання, музичне виховання.

БАРАНЮК Ирина Григорьевна. ПРИНЦИПЫ ЭСТЕТИЧНОГО ВОСПИТАНИЯ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ В КНИГЕ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО «СЕРДЦЕ ОТДАЮ ДЕТЯМ» И В ЕГО ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПЕДАГОГИКЕ

В статье раскрываются принципы эстетического и нравственного воспитания младших школьников, выработанные Василием Сухомлинским в его известной книге «Сердце отдаю детям» и в собственных произведениях художественной педагогики. Идеи педагога требуют особого внимания, поскольку были испытаны в практической деятельности и являются важной составляющей педагогической системы известного педагога. Тема эстетического воспитания средствами природы является основательно разработанная В. Сухомлинским и направлена на эстетическое, а значит духовное воспитания детей дошкольного и младшего школьного возраста.

Ключевые слова: Василий Сухомлинский, художественная педагогика, «Сердце отдаю детям», воспитание природой, начальное обучение, эстетичное воспитание, музыкальное воспитания.

BARANYUK Iryna Hryhorivna. PRINCIPLES OF AESTHETIC EDUCATION OF CHILDREN IN PRIMARY SCHOOL IN V SUKHOMLYNSKYI'S WORK «I GIVE MY HEART TO CHILDREN» AND IN HIS ARTISTIC PEDAGOGY

The article views the means of aesthetic education developed and applied in the pedagogical practice by Vasyly Sukhomlynsky. The idea of aesthetic education by means of nature was worked out by him in a subtle and at the same time profound way. This milestone in the pedagogical heritage of the outstanding pedagogue must be referred to as one of the greatest advances of the pedagogic studies about the aesthetic, which means spiritual education of preschool and primary school age children.

In an effort to carry out a pedagogical experiment, Sukhomlynsky began working with a group of six-year olds preparing them for school and afterwards for their primary school studying. This experience was described in his famous book «Sertse Viddyayu Dityam» («I Give My Heart to the Children»).

One of the effective means that made the children look closer at the surrounding world was devised in the way to provide the children to paint from nature. The children, being outdoors, enthusiastically painted what they liked. They peered into the object they were depicting, developed their imagination, and shaped elementary skills of the picturesque reflection of the world.

Another method developed by Sukhomlynsky can be described as upbringing through the music of nature. The pedagogue took the children out to the nature and taught them to listen to its sounds attentively. Having listened to the music, which was comprehensible due to the fact it imitated the nature («Polit Dzhmelya» («The Flight of the Bumblebee») by M. Rymsky-Korsakov, «Pisnya Zhayvoronka» («The Song of the Lark») by P. Chaykovsky). Meanwhile the pedagogue was trying to approximate the musical impressions to the impressions of the nature. For instance, the children sitting on a green meadow are listening to the recorded melody of the «Polit Dzhmelya», sharing their impressions of what they have just heard, which is necessary for better insight into the music.

The aesthetic education method by means of nature has to become an inseparable part of the primary teacher professional training.

The outstanding pedagogue's experience in the sphere of the preschool and primary school age children upbringing is the goldmine of the education and upbringing studies, which the future primary school teachers have to familiarize themselves with. Primary school teacher expertise requires both the high level of artistic culture and the culture of musical perception of the world.

Key words: Vasyly Sukhomlynsky, education by means of nature, primary education, aesthetic education, music education.

ДУБІНКА Микола Михайлович. ПРОБЛЕМА ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті автор розкриває основні засади педагогічного спілкування, що є базисом при організації та забезпеченні ефективного навчально-виховного середовища та обґрунтовує, що гуманістичні засади будь-якої комунікативної взаємодії є першоосновою та запорукою професійного успіху, зростання, зрілості фахівця. Проблема педагогічного спілкування та її характерні особливості розкриваються автором через призму ідей гуманістичної педагогіки видатного Вчителя Василя Сухомлинського.

Ключові слова: гуманізація, навчально-виховне середовище, особистісна зорієнтованість, діалогічність, суб'єкт-суб'єктні основи, сприйняття, розуміння, комунікативна взаємодія, педагогічне спілкування, особистість.

ДУБІНКА Николай Михайлович. ПРОБЛЕМА ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБЩЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ ИДЕЙ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статье автор раскрывает основные принципы педагогического общения, которые являются базисом при организации и обеспечении эффективной учебно-воспитательной среды и обосновывает, что гуманистические основы любого коммуникативного взаимодействия являются первоосновой и залогом профессионального успеха, роста, зрелости специалиста. Проблема педагогического общения и ее характерные особенности раскрываются автором через призму идей гуманистической педагогики выдающегося Учителя Василия Сухомлинского.

Ключевые слова: гуманизация, учебно-воспитательная среда, личностная направленность, диалогичность, субъект-субъектные основы, восприятие, понимание, коммуникативное взаимодействие, педагогическое общение, личность.

DUBINKA Mykola Mikhaylovich. THE PROBLEM OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF THE IDEAS OF VASYL SUKHOMLYNSKY

Article author discloses the basic principles of pedagogical communication which is taken into consideration when organizing and ensuring an effective educational environment and notes that considerable interest for modern Pedagogics both in theoretical and practical aspects, is the legacy of V. Sukhomlynsky, which is characterized by deep psychological-pedagogical interpretation of the essence of pedagogical phenomena, laws, global pedagogical problems where one and there is the problem of pedagogical communication based solely on humanitarian principles.

The article argues that the communication is a special kind of social interaction between people and the form of detection; It is a purposeful interaction at which are established and developing contacts between people, produced and adhere to general rules, tactics and behavior strategy. According to V. Sukhomlynsky, communication is seen as a dynamic, hierarchical system of interaction that induces the personality to self-development, why is one of the most important conditions of association of people for joint activities, including for training and education as mediated communication joint activity of teacher and pupils.

The author defines «pedagogical communication» as a system of organic socio-psychological action of the teacher-educator in cooperation with students, parents, colleagues in all areas of activity, which has certain pedagogical functions, aimed at creating the optimum socio-psychological conditions of active and effective life and relationships, as well as on ensuring a favourable psychological climate, psychological-pedagogical optimizing educational and cognitive activities, exchange of thoughts, feelings, experiences, ways of behavior, habits, to meet the needs of the person in support, compassion etc.

The content of such activities is the exchange of information, the implementation of educational effects, the knowledge of the individual's pupil, the organization of interactions with the help of communicative means, initiator, organizer and leader of which is a teacher. This system is aimed at creating optimal conditions for mutual activity and is characterized by humanistic bases when creating the educational environment. Thanks to communication, the teacher reveals the inner world of the individual, forms his consciousness, the sphere of feelings; organizes and provides the educational process, helps assimilate the student of various forms of social experience. So it was logical that the spiritual needs of V. Sukhomlynsky particularly highlights the need for communication.

Keywords: humanization, teaching and educational environment, personal concentration, dialogicity, subject-subject basis, perception, understanding, communicative interaction, pedagogical communication, personality.

ЖУРАТ Юлія Василівна, ПЕРЕПЕЛЮК Інна Романівна. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Вихованість особистості дитини дошкільного віку визначається достатнім рівнем сформованості так званої моральної особистості, яка виявляє себе через побудову висловлювань морально-етичного спрямування і міркувань про себе, поведінку серед товаришів та інших людей, внутрішні переконання морально-етичного характеру. У статті розглянуто моральні якості особистості, види мовленнєвої діяльності, напрями та стадії формування оцінно-етичних суджень дітей.

Ключові слова: моральні якості, морально-етичні судження, моральне виховання, моральні почуття, діти дошкільного віку, моральна поведінка.

ЖУРАТ Юлія Василівна, ПЕРЕПЕЛЮК Інна Романівна. ФОРМИРОВАНИЕ МОРАЛЬНО-ЕТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ОСНОВЕ ОПЫТА В. СУХОМЛИНСКОГО

Воспитанность личности ребенка дошкольного возраста определяется достаточным уровнем сформированности так называемой нравственной личности, которая выражается через построение высказываний морально-этического направления и размышлений о себе, поведение среди товарищей и других людей, внутренние убеждения морально-этического характера. В статье рассмотрены нравственные качества личности, виды речевой деятельности, направления и стадии формирования оценочно-этических суждений детей.

Ключевые слова: моральные качества, морально-этические суждения, нравственное воспитание, нравственные чувства, дети дошкольного возраста, моральное поведение.

ZHURAT Yuliya Vasylivna, PEREPELIUK Inna Romanivna. FORMATION OF THE MORAL AND ETHICS SPHERE OF PRE-SCHOOL AGE CHILDREN BASED ON V. SUKHOMLYNSKYI EXPERIENCE

One of the main tasks of the educational process in pre-school education, including reading classes, is not so much in the information accumulation as in the learning of the building human relationships cultural and historical experience, enriching the children's life experience.

The children's work organization of the senior preschool age with literary text should provide the ethical conversations, moral topics conversations, aesthetic concepts explanations, sincere individual conversations with the child that is an important link in the formation of the individual moral qualities. Using the addressing the personality of the child methods, a human-scientist contributed to the development of moral consciousness, the formation of faithful moral evaluations, judgments, concepts, beliefs, life experience generalization of the young person, his/her actions,

behavior, the formation of an adequate self-esteem in the child. According to V. Sukhomlynskyi, the essence of the person's moral responsibility lies in the fact that the basis of external control is public opinion, and internal is conscience. The basis of moral education are universal values, generally accepted moral standards, made by people who are recognized as the primary source and through the reading of the literary works.

One of the main tasks of education is the formation of the child's needs to work, the ability to receive joy from work. The People's Teacher argued that «the hardest thing should become the most expensive one, which is in this dialectic and the logic of forming a person's firm convictions. Only that person will appreciate the whole life, which was given to his/her at a great price. Love to work will not be pulled out of your pocket and you will not put it into the hands of a little individual. This is a treasure that must be acquired by labor and only by labor. Unfortunately, some people believe that the joy of our lives, happiness of life can be opened to the consciousness and hearts of youth, only giving as much material as possible».

The educational content of an outstanding Ukrainian teacher legacy is an example of the universal educational concept that does not lose its relevance, since it relies on humanistic universal values and spiritual traditions of the people.

Keywords: moral qualities, moral and ethical judgments, moral upbringing, moral feelings, preschool age children, moral behavior.

КУЗЬМИЧ Тетяна Олександрівна. МОДЕЛЬ СОЦІАЛІЗУЮЧОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ШКОЛИ РАДОСТІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті викладені психолого-педагогічні аспекти процесу соціалізації дітей та учнівської молоді, концептуальні підходи до моделювання соціалізуючого простору, що розраховані на практичне застосування в сучасних освітніх закладах. Розглядаються питання використання досвіду відомого педагога Василя Олександровича Сухомлинського у створенні моделей соціалізуючого освітнього простору.

Ключові слова: соціалізація особистості, процес життєдіяльності, педагогізація соціуму, моделювання соціалізуючого освітнього простору, досвід вітчизняної педагогіки.

КУЗЬМИЧ Татьяна Александровна. МОДЕЛЬ СОЦИАЛИЗИРУЮЩЕГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА ШКОЛЫ РАДОСТИ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статье изложены психолого-педагогические аспекты процесса социализации детей и учащейся молодежи, концептуальные подходы к моделированию социализирующего пространства, которые рассчитаны на практическое применение в современных образовательных учреждениях. Рассматриваются вопросы использования опыта известного педагога Василия Александровича Сухомлинского в создании моделей социализирующего образовательного пространства.

Ключевые слова: социализация личности, процесс жизнедеятельности, педагогизация социума, моделирование социализирующего образовательного пространства, опыт отечественной педагогики.

KUZMICH Tetana Oleksandrivna. THE MODEL OF THE SOCIALIZING EDUCATIONAL SPACE OF THE SCHOOL OF JOY BY VASYL SUKHOMLYNSKY

The article describes the psychological and pedagogical aspects of the process of socialization of children and pupils, conceptual approaches to the modeling of the socializing space, designed for practical application in modern educational institutions.

The questions of using the experience of the famous teacher Vasily A. Sukhomlynsky in creating models of socializing educational space are considered.

The analysis of works of domestic and foreign scientists on a certain level of research of theoretical and practical aspects of the problem of socialization of student youth is presented. The main problems of socialization of the child's personality in the modern space are outlined.

It is noted that the process of socialization involves not only awareness and assimilation of social values, norms, principles and rules in relations by an individual, but also active recreation of them in the process of life, providing opportunities for the formation of a new social position, the realization of him/ herself as an active and creative personality of social reality.

The author relies on the experience of V. O. Sukhomlynsky, who believed that in the development of social competence and in the upbringing of a citizen of a modern democratic state, an important place is occupied by the environment - all that surrounds a child from birth to death, starting with the family, the school environment and ending with the social environment in which he or she is born and which creates conditions for his or her self-development and upbringing.

Realities of modern social life (strengthening of globalization processes, informatization, influences of socio-economic factors and risks) actualize the need of finding innovative approaches to the effective socialization of a modern young person, analysis of theoretical positions and practical methods of pedagogical influence on society and enhancement of the educational impact of the social environment. And of course domestic experience must be taken into account in this process .

Key words: the personality socialization problems, life activities' process, the society's pedagogization, modelling the socializing educational space, the home country teachers' experience.

ЛИКОВ Василь Никифорович. НАРОДНОПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Здійснено комплексний історико-педагогічний аналіз розвитку ідей народної педагогіки, визначено критерії названого підходу, досліджено періоди розвитку ідей народної педагогіки в системі педагогічної творчості павлівського педагога, обґрунтована його народнопедагогічна концепція. Окреслена модель народного вчителя на основі теорії та практики В. О. Сухомлинського.

Ключові слова: народна педагогіка, критерії, народна мораль, національні та загальнолюдські цінності, народний календар, модель народного вчителя.

ЛЫКОВ Василий Никифорович. НАРОДНОПЕДАГОГИЧЕСКАЯ КОНЦЕПЦИЯ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

Совершен комплексный историко-педагогический анализ развития идей народной педагогики, определены критерии названного подхода, исследованы периоды развития идей народной педагогики в наследии павлышского учителя, обоснована его народнопедагогическая концепция. Очерчена модель народного педагога на основе теории и практики В. А. Сухомлинского.

Ключевые слова: народная педагогика, критерии, народная мораль, национальные и общечеловеческие ценности, народный календарь, модель народного учителя.

LYKOV Vasily Nikiforovich. V. O. SUKHOMLYNSKY'S PEOPLE'S PEDAGOGICAL CONCEPT

Complex historical and pedagogical analysis of the development of ideas of folk pedagogy was carried out, criteria of the mentioned approach were determined, the periods of development of ideas of folk pedagogy in the system of pedagogical creativity of the Pavlish teacher were investigated, his pedagogical concept was substantiated. A model of a popular teacher based on the theory and practice of V. O. Sukhomlynskyi is outlined.

Key words: folk pedagogy, criteria, national morality, national and universal values, folk calendar, model of people's teacher.

НАУМЕЦЬ Ольга Миколаївна. ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВОГО ДОРОБКУ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО: МІЖНАРОДНИЙ РАКУРС

В статті зроблена спроба аналізу досліджень творчості українського педагога Василя Сухомлинського в зарубіжних країнах, досвіду адаптації його педагогічних ідей та їх розвиток у якісно відмінному середовищі, що дає вітчизняній педагогіці можливість по-новому оцінити усталені погляди на актуальні освітні проблеми, подивитися на його спадщину під іншим кутом зору і таким чином збагатити українську педагогіку новими ідеями.

Ключові слова: педагогічні ідеї, зарубіжні країни, адаптація, дослідження, історіографія.

НАУМЕЦЬ Ольга Николаевна. ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ НАУЧНОГО НАСЛЕДИЯ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО: МЕЖДУНАРОДНЫЙ РАКУРС

В статье предпринята попытка провести анализ творчества украинского педагога Василия Сухомлинского в зарубежных странах, опыта адаптации его педагогических идей и их развитие в качественно новой образовательной среде, что дает отечественной педагогике возможность по-новому оценить устоявшиеся взгляды на актуальные образовательные проблемы, посмотреть на его наследие под другим углом зрения и таким образом обогатить украинскую педагогику новыми идеями.

Ключевые слова: педагогические идеи, зарубежные страны, адаптация, исследования, историография.

NAUMETS Olga Nikolaevna. HISTORIOGRAPHICAL ANALYSIS OF THE SCIENTIFIC WORK OF VASYL SUKHOMLYNSKY: INTERNATIONAL PERSPECTIVE

The article aims to analyze research creativity Ukrainian teacher Vasily Sukhomlinsky in foreign countries, the experience of adapting his pedagogical ideas and their development in a qualitatively different environment that gives Ukrainian pedagogy opportunity to re-evaluate conventional views on educational issues, to look at his legacy from a different angle of view and thus to enrich Ukrainian pedagogy with new ideas.

Key words: pedagogical ideas, foreign countries, adaptation, research, historiography.

ОЛЕШКО Петро Степанович. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

Розглянуто проблему патріотичного виховання дітей у педагогічній системі В. О. Сухомлинського й актуальність її реалізації в сучасній національній школі.

Ключові слова: патріотизм, Батьківщина, громадянин, виховання, особистість, педагог.

ОЛЕШКО Петр Степанович. ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

Рассмотрена система патриотического воспитания детей в педагогической системе В. А. Сухомлинского и актуальность ее реализации в современной национальной школе.

Ключевые слова: патриотизм, Родина, гражданин, воспитание, личность, педагог.

OLESHKO Petro Stepanovych. PATRIOTIC EDUCATION IN VASYL SUKHOMLYNSKYI'S PEDAGOGICAL SYSTEM

The problem of patriotic education in the educational system of the world-famous Ukrainian teacher-innovator V. Sukhomlynskyi is considered in the article. The timeliness of the problem is undeniable in conditions of building an

independent, democratic and European Ukraine, at a time when its citizens experience radical changes in all spheres of public life, even under the Russian military intervention. Under any ways of developing politics, the economy, culture, social and spiritual life of the Homeland, preserving of its territorial integrity from the encroachments of Russia, the decisive factor is always a person and his patriotism.

Many Sukhomlynskyi's works are devoted to the formation of a patriot and a citizen. One may object that he wrote about Soviet patriotism and his ideas are irrelevant in the light of the present with its reappraisal of historical events and so on. So, at the time of Sukhomlynskyi, the communist ideology influenced all spheres of life, the teacher himself became a victim of restrictions of that era.

In his pedagogical work V. O. Sukhomlynskyi relied to common sense and experience because he considered it impossible «to put» his own humanistic pedagogical concept into the limits of totalitarian communist ideology. In spite of the fact that he passed through the Soviet system of upbringing and learning, he remained the Ukrainian intellectual, was a loyal patriot of Ukraine and worried about the people who had suffered many disasters for centuries. Great Ukrainianness is sensed in his words about the importance of teaching the children to love the nature of their native land, and Homeland.

The scientist considered the history of his native homeland, the struggle of our forefathers for freedom and independence, their original culture, spirituality, and education to be an inexhaustible source of patriotic education. V. Sukhomlynskyi paid special attention to the school as a center of patriotism and culture.

The views of the teacher-innovator on patriotic education are in line with modern approaches in pedagogy concerning the interpretation of the basic concepts, criteria of assessment and ways of forming patriotism in a modern independent Ukraine.

Key words: patriotism, homeland, citizen, upbringing, individual, teacher.

СОКОЛОВСЬКА Олександра Семенівна, СІЧКО Ірина Олександрівна. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ РОДИННИХ ТРАДИЦІЙ У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті висвітлюються теоретичні основи формування творчої особистості дитини. Розглядаються проблеми формування творчої особистості дитини дошкільного віку, чинники родинного середовища, що зумовлюють формування творчої особистості. Розкривається роль родини у формуванні творчої особистості дитини дошкільного віку. Вказується на зв'язок з такими якостями особистості як вигадка, оригінальність, ініціативність, творчість. Підкреслюється точка зору В. О. Сухомлинського, на формування творчої особистості в родині. Окремо розглядаються родинні традиції, що зумовлюють високі показники творчості, роль батька та матері у процесі соціалізації дітей дошкільного віку, вивчено основні засоби впливу на дитину дошкільного віку. Визначено зв'язок між часом та провідними педагогічними ідеями, що знаходять своє місце у теорії та практиці В. О. Сухомлинського – навчання, виховання, формування творчої особистості.

Ключові слова: формування, творчість, творча особистість, родина, традиція, родинні традиції, дитина дошкільного віку.

СОКОЛОВСКАЯ Александра Семеновна, СИЧКО Ирина Александровна. ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ РЕБЕНКА В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ СЕМЕЙНЫХ ТРАДИЦИЙ В КОНТЕКСТЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИДЕЙ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье освещаются теоретические основы формирования личности ребенка. Рассматриваются проблемы формирования творческой личности ребенка дошкольного возраста, факторы семейной среды, обуславливающие формирование творческой личности. Раскрывается роль семьи в формировании личности ребенка дошкольного возраста. Указывается на связь с такими качествами личности как выдумка, оригинальность, инициативность, творчество. Подчеркивается точка зрения В. А. Сухомлинского, на формирование личности в семье. Отдельно рассматриваются семейные традиции, обуславливающие высокие показатели творчества, роль отца и матери в процессе социализации детей дошкольного возраста, изучены основные средства воздействия на ребенка дошкольного возраста. Определена связь между временем и ведущими педагогическими идеями, находят свое место в теории и практике В. А. Сухомлинского - обучение, воспитание, формирование творческой личности.

Ключевые слова: формирование, творчество, творческая личность, семья, традиция, семейные традиции, ребенок дошкольного возраста.

SOKOLOVSKAYA Alexandra Semenivna, SICHKO Irina Oleksandrivna. FORMATION OF THE CREATIVE PERSONALITY OF A CHILD IN THE PROCESS OF STUDYING FAMILY TRADITIONS IN THE CONTEXT OF THE PEDAGOGICAL IDEAS OF V. A. SUKHOMLYNSKY

Theoretical bases of forming of creative personality of a child are illuminated in the article. The problems of forming of creative personality of a child of preschool age, factors of domestic environment, that predetermine forming of the creative personality, are examined. The role of family opens up in forming a creative personality of a child of preschool age. Specified on connection with such qualities of personality as a device, originality, initiatives, work. The point of view of V. A. Sukhomlynsky is underlined, on forming of creative personality in the family. Domestic traditions that predetermine the high indexes of work are separately examined, the role of father and mother in the process of socialization of children of preschool age, the fixed assets of influence are studied on the child of preschool age. The

connection is certain between time and leading pedagogical ideas that find the place in a theory and practice of V. A. Sukhomlinsky are studies, education, forming of the creative personality.

Domestic education always was and is an unchanging value, the main moral basis of the life of the nation. Thus today for the children of preschool age preschool establishment became the leading social institute called to provide development of a child. Co-operating of the establishment of preschool education with family is the mortgage of work of child, opening and realization of her potential, exit on new horizons of social reality.

The analysis of numerous labours of V. A. Sukhomlinsky testifies that he worked out and in practice applied to the system of domestic education, that fully justified itself and did not lose actuality today.

The use of domestic traditions in forming creative personality is the expedient and interesting form of interactive studies. In fact, she develops intellectual flairs, forms creative approach to the problem, assists a self-expression and development of independence, stimulates the cognitive activity of preschool children, deepens knowledge and brings up respect to domestic traditions, forms the patriotic feelings.

Key words: formation, creativity, creative person, family, tradition, family traditions, child of preschool age.

СУХОМЛИНСЬКА Леся Віталіївна. СВІТ ЖИВОГО В ПЕДАГОГІЦІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті піднімається важливе для сьогодення і для майбутнього питання гуманізації стосунків між людьми та живою природою через виховання у дітей почуття співпереживання і підтримки усього живого на Землі. У якості прикладу розглядається педагогічна і художньо-етична спадщина В. Сухомлинського, де розкривається розуміння педагогом цієї проблеми, а також аналізуються запропоновані ним шляхи формування відповідних якостей у дітей. Зазначається, що погляди В. Сухомлинського можуть слугувати орієнтирами для організації навчально-виховного процесу і наповнювати його зміст художньо-ілюстративним матеріалом.

Ключові слова: жива природа, світ тварин, діти, виховний процес, В. Сухомлинський, гуманізм, художні твори, любов, піклування, співчуття, підтримка.

СУХОМЛИНСКАЯ Леся Витальевна. МИР ЖИВОГО В ПЕДАГОГИКЕ ВАСИЛИЯ СУХОМЛИНСКОГО

В статье поднимается важный для настоящего и для будущего вопрос гуманизации отношений между людьми и живой природой через воспитание у детей чувства сопереживания и поддержки всего живого на Земле. В качестве примера рассматривается педагогическое и художественно-этическое наследие В. Сухомлинского, в котором раскрывается понимание педагогом этой проблемы, а также анализируются предложенные им пути формирования соответствующих качеств у детей. Отмечается, что взгляды В. Сухомлинского могут служить ориентиром для организации учебно-воспитательного процесса и наполнять его содержание художественно-иллюстративным материалом.

Ключевые слова: живая природа, мир животных, дети, воспитательный процесс, В. Сухомлинский, гуманизм, художественные произведения, любовь, забота, сочувствие, поддержка.

SUKHOMLYNSKA Lesia Vitaliivna. THE WORLD OF THE LIVING IN PEDAGOGY OF VASYL SUKHOMLYNSKYI

The author raises important for the present and for the future issues of humanization of relations between people and wildlife through the education of children's feelings of empathy and support of all living things on Earth.

The author analyzed the views on the upbringing process of a child to love, compassion, humane and responsible attitude towards all living things in the works of humanist educators L. Tolstoy («The Way of Life», «The First Step»), I. Gorbunova-Posadova «Compassion towards the animals and the upbringing of our children», etc.

As an example, the pedagogical and artistic and ethical heritage of V. Sukhomlynskyi is considered, where the understanding of this problem by the teacher is revealed, and the ways of formation of the corresponding qualities in children offered by him are analyzed.

We characterized the works of V. Sukhomlynskyi, in which both the practical and the theoretical consideration of the question of the relation of man to nature: both to the external and to the internal nature of man. This is primarily the book «Heart I give to children», the first part – «School of joy», section «Care for life and beautiful»; the book «Difficult fates», short story «Cruelty»; artistic works of V. Sukhomlynskyi, which are presented in the book «I will tell you a fairy tale ... Philosophy for children».

In addition, we found that the tales and stories of V. Sukhomlynskyi cover a very large range of topics relating to responsible, humane, civilized attitude to nature, living beings, and the environment. A textual analysis of fairy tales and parables according to the classified classification (fairy tales about careful attitude towards living beings, about cruelty or indifference, about loyalty and friendship between a person and an animal, about a responsible attitude to plants and animals, on preservation of the environment) is carried out.

We noted that the views V. Sukhomlynskyi can serve as guidelines for the organization of the educational process and fill its content with artistic and illustrative material.

It is proved that views of V. Sukhomlynskyi on all alive as an important component of his humanistic conception can become the basis for the development of specific techniques and technologies for the formation of love for animals, the world around the world and need further study and generalization.

Key words: wildlife, world of animals, children, educational process, V. Sukhomlynskyi, humanism, works of art, love, care, sympathy, support.

ТРИФОНОВА Олена Михайлівна. РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ПРО ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В УМОВАХ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ТЕХНОГЕННО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Стрімкі тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та хмарних сервісів у XXI столітті визначають необхідність перегляду організації освітнього процесу на всіх етапах його здійснення. Освіта має працювати на випередження і відповідати тенденціям розвитку суспільства в майбутньому. В Україні, розуміючи загальноосвітні тенденції інформатизації суспільства, на законодавчому рівні приділяють увагу становленню та розвитку нового освітнього середовища, основними характеристиками якого мають стати: доступність, відкритість, мобільність, науковість. Восени 2018 року вся світова педагогічна спільнота буде відзначати 100-річчя з дня народження Василя Олександровича Сухомлинського – видатного педагога, новатора своєї справи, директора школи. У зв'язку з цим обрано проблематику даного дослідження: дослідити значення науково-педагогічної спадщини Василя Олександровича Сухомлинського для становлення та розвитку сучасного освітнього середовища в умовах техногенно-інформаційного суспільства XXI століття. У статті визначено, що педагогічні ідеї Василя Олександровича залишаються актуальними і в XXI столітті та знаходять свою реалізацію в шкільній практиці, але вже в умовах хмаро орієнтованого освітнього середовища.

Ключові слова: освітнє середовище, техногенно-інформаційне суспільство, педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського, доступність, відкритість, мобільність, науковість.

ТРИФОНОВА Елена Михайловна. РЕАЛИЗАЦИЯ ИДЕЙ В.А. СУХОМЛИНСКОГО ПРО ОБРАЗОВАТЕЛЬНУЮ СРЕДУ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО ТЕХНОГЕННО-ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

Стремительные тенденции развития информационно-коммуникационных технологий и облачных сервисов в XXI веке определяют необходимость пересмотра организации образовательного процесса на всех этапах его осуществления. Образование должно работать на опережение и соответствовать тенденциям развития общества в будущем. В Украине, понимая всемирные тенденции информатизации общества, на законодательном уровне уделяют внимание становлению и развитию новой образовательной среды, основными характеристиками которой должны стать: доступность, открытость, мобильность, научность. Осенью 2018 г. вся мировая педагогическая общественность будет отмечать 100-летие со дня рождения Василия Александровича Сухомлинского – известного педагога, новатора своего дела, директора школы. В связи с этим избрана проблематика данного исследования: исследовать значение научно-педагогического наследия Василия Александровича Сухомлинского для становления и развития современной образовательной среды в условиях техногенно-информационного общества XXI века. В статье определено, что педагогические идеи Василия Александровича остаются актуальными и в XXI веке и находят свою реализацию в школьной практике, но уже в условиях облачно ориентированной образовательной среды.

Ключевые слова: образовательная среда, техногенно-информационное общество, педагогические идеи В. А. Сухомлинского, доступность, открытость, мобильность, научность.

TRYFONOVA Olena Mykhaylivna. IMPLEMENTATION OF THE IDEAS OF V. O. SUKHOMLYNSKY ABOUT THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN THE CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF THE MODERN TECHNOGENIC-INFORMATION SOCIETY

The rapid development of information and communication technologies and cloud services in the XXI century determine the need to revise the organization of the educational process at all stages of its implementation. Education should work ahead and respond to trends in society's future development. In Ukraine, understanding the world-wide trends of informatization of society, at the legislative level pay attention to the formation and development of a new educational environment, the main characteristics of which should be: accessibility, openness, mobility, science. In the autumn of 2018, the entire world pedagogical community will celebrate the 100th anniversary of the birth of V. O. Sukhomlynsky, an outstanding educator, innovator of his affairs, and the director of the school. In this connection, the problems of this research were chosen: to study the value of the scientific and pedagogical heritage of V. O. Sukhomlynsky for the formation and development of the modern educational environment in the conditions of the technogenic-information society of the XXI century. V. O. Sukhomlynsky considered the sources of thought «nature, labor, moral beauty of human behavior, book and creativity ...», that is all that today's teachers combine under the notion of «educational environment». We agree with V. O. Sukhomlynsky that the information resources specified by him have been and remain relevant. But the technogenic-information society of the XXI century demands to add to them the Internet as a generalized globalized system of gathering, accumulation and transfer of information. The rapid penetration of this network into all spheres of human life (the educational process is not an exception) requires the improvement and complementing of the ideas about the environmental approach. Cloud services make it possible to significantly expand the possibilities of implementing an open educational environment, the ideas of which were laid down in V. O. Sukhomlynsky's writings. The article states that the pedagogical ideas of Vasily Olexandrovich remain relevant in the XXI century and find their implementation in school practice, but in the context of a cloud-based educational environment.

Key words: educational environment, technogenic-informational society, pedagogical ideas of V. O. Sukhomlynsky, accessibility, openness, mobility, scholarship.

ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна. ЕТАПИ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті аналізуються історіографічні джерела, в яких розглядаються наукові підходи до періодизації та освоєння творчої діяльності та педагогічної спадщини видатного педагога Василя Олександровича Сухомлинського, що дає можливість прослідкувати загальні тенденції, цілі звертання вітчизняних та зарубіжних дослідників до спадщини видатного українського педагога. Подальшого розвитку набули аналіз і систематизація досліджень з даної проблеми.

Ключові слова: В. О. Сухомлинський, періодизація, дослідження, історіографія, сухомлиністика.

ФИЛОНЕНКО Оксана Владимировна. ЭТАПЫ ИЗУЧЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ В. А. СУХОМЛИНСКОГО

В статье анализируются историографические источники, в которых рассматриваются научные подходы к периодизации и освоения творческой деятельности и педагогического наследия выдающегося педагога Василия Александровича Сухомлинского, что дает возможность проследить общие тенденции, цели обращения отечественных и зарубежных исследователей к наследию выдающегося украинского педагога. Дальнейшее развитие получили анализ и систематизация исследований по данной проблеме.

Ключевые слова: В. А. Сухомлинский, периодизация, исследования, историография, сухомлинистика.

FILONENKO Oksana Vladimirovna. STAGES OF STUDIES OF THE PEDAGOGICAL HERITAGE OF V. O. SUKHOMLYNSKY

This article analyzes the historiographical sources, which various scientific approaches to periodization and development of educational activities and educational heritage of outstanding teacher Vasyl Sukhomlynsky, which makes it possible to follow the general tendencies, the aims of the treatment of domestic and foreign researchers to the legacy of the prominent Ukrainian teacher. The basis of the periodization of researchers is the methodology of the history of pedagogy, which is conditioned by radical changes in society from the initial mastering of the succession of V. Sukhomlynsky to mastering his concept of education and upbringing.

The tendency of unevenness to study the heritage of an outstanding teacher at different stages is established. The main goal of the first stage scientists (1948–1990) to the V. Sukhomlynsky's creative work was to seek practical advice on solving the educational tasks set by the state. The attention of researchers focused on the following problems: the figure of V. Sukhomlynsky; experience of the teacher-practice in solving educational and educational problems; ethical and moral context of the teacher's views; activity of the school.

At the second stage of the development of dry linguistics (1991–2000) not only is the source base and subjects of research expanded, but also intentions to evaluate the teacher's achievements from new positions on the principles of national education and science. At the present stage (2001 – to date), a large number of studies on various aspects of V. Sukhomlynsky's creative heritage, in particular, pedagogical, philosophical, ethical, as well as comparative studies, etc. have appeared. These works are distinguished by new methodological approaches, objective assessments. Consideration of V. Sukhomlynsky's creative activity in diachrony leads to modern pedagogical science to understand the depth of significance of the scientific and pedagogical heritage of an outstanding teacher, which contains theoretical and pragmatic-pedagogical aspects.

Analysis of acquired research and systematization of the problem gained further development.

Keywords: V. O. Sukhomlynsky, periodization, research, historiography, sukhomlynistyka.